



www.musavat.com

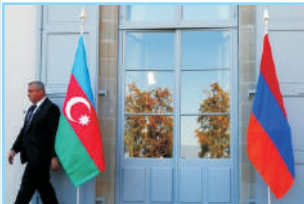
ÜSƏVAT

Xəbər
Qızılca ilə bağlı
statistika
gizlədilir
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 fevral 2024-cü il Çərşənbə № 28 (8401) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Sülh masası dartsıması yenə başladı



Brüsseldən sonra Moskva da öz vasitəçi platformasını təqdim etməyə hazır olduğunu söylədi - reaksiyalar

yazısı səh.8-də

"Rus NATO-su"nun Türkiyə və Azərbaycan haqda hesabatı

yazısı səh.11-də

Qusarda ləzgilər çoxdur, yoxsa azərbaycanlılar?

yazısı səh.3-də

Paşinyan bütün regionu Azərbaycanın hücumu ilə qorxutdu

yazısı səh.4-də

Millimizin məşqçisi İtaliyada qarət olundu

yazısı səh.3-də

İrəvan sərhəd danışıqlarında Rusiya xəritələrinə qarşı

yazısı səh.7-də

NATO-nun dağılmaq təhlükəsi var

yazısı səh.11-də

Beynəlxalq hesabat: "Azərbaycanda çirkli pulların yuyulması..."

yazısı səh.12-də

Yenə mina xəritələri blefi

yazısı səh.13-də

İpoteka ilə ev almaq istəyənlərin sayı azalır

yazısı səh.15-də

Hamı yerli mal alsın, bəs xeyir kimə qalsın?

yazısı səh.14-də

Kəlbəcərdə növbəti kütləvi məzarlıq

yazısı səh.2-də

PREZİDENT ƏLİYEVİN QƏLƏBƏSİ RƏSMƏN TƏSDİQLƏNDİ- NAZİRLƏR YOLÜSTƏ...

Hökumət uzağı üç gün istefaya gedir, yeni baş nazir və nazirlər təyin ediləcək



yazısı səh.6-da

Ermənistanın xain təxribatı, Azərbaycanın "qisas əməliyyatı"

Bir neçə aydır sakitliyin hökm sürdüyü sərhəddə qan tökülməsində hansı qüvvələr maraqlıdır? yazısı səh.9-da



"Həcc qiymətlərini Şeyx artırıb" iddiası

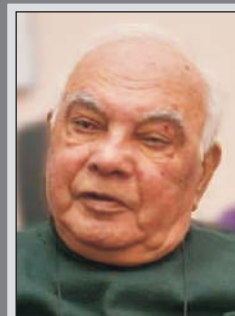
yazısı səh.3-də



Peter Mixalko

Avropa İttifaqının Bakıdakı səfiri: Mixalko, yoxsa "Mixaylo?"

yazısı səh.5-də



Cavansir Quliyevın əziyyət cəkdiyi nadir xəstəlik - cəmi 2 nəfərdə var...

yazısı səh.10-da



Moldova prezidentinin Bakıya zəngi

Moldova dövlət başçısı Maya Sandu Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib. Maya Sandu İlham Əliyevi prezident seçkisində qələbə münasibətilə təbrik edib, ölkənin inkişafı naminə fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Dövlət başçısı göstərilən diqqətə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirib. Telefon söhbəti zamanı ölkələr arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişafından məmnunluq ifadə olunub, əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Rusiya Federasiyası Federal Məclisinin Dövlət Dumasında Kommunist Partiyası fraksiyasının rəhbəri Gennadi Züqanov və Rusiya Federasiyası Dövlət Dumasının MDB məsələləri, Avrasiya inteqrasiyası və həmvətənlərlə əlaqələr komitəsinin sədri Leonid Kalaşnikov Prezident İlham Əliyevə təbrik məktubu ünvanlayıb.

Qubad İbadovlu ilə bağlı istintaq aparılırmı?



“Azərbaycan Demokratiya və Rifah Hərəkatının sədri, iqtisadçı Qubad İbadovlunun səhhəti ağır olaraq qalır”. Q.İbadovlunun qardaşı Qalib Toğrul “Turan” bildirib ki, qardaşının səhhətində son günlər kəskin pisləşmə qeydə alınıb. “Növbəti müayinəsindən sonra qardaşıma polineyropatiya diaqnozu qoyulub, 10 gün sistem köçürülməsi və sonra bir ay dərman müalicəsi təyin edilib. Son 7 ayda şəkərin aşağı düşməməsinin səbəbi bərbad saxlanma şəraiti, stress və gündə ən azı 2 saatlıq gəzinti hüququnun təmin olunmamasıdır”, - deyərək qeyd edib.

Qalib Toğrul bildirib ki, qardaşının səhhətinin kəskin pisləşməsinə baxmayaraq, Ədliyyə Nazirliyi və Penitensiar Xidmət onun müalicə müəssisəsinə köçürülməsinə imkan vermir. “Bir həftədən sonra istintaq dövrünün ikinci uzadılma müddəti başa çatır və son 3 ayda bir dəfə belə istintaq hərəketi aparılmayıb”, - deyərək qeyd edib.

Məsələ ilə bağlı Penitensiar Xidmət hələ münasibət bildirməyib.

Ötən ilin iyul ayında Nərimanov Rayon Məhkəməsi Qubad İbadovlu barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçib. Qubad İbadovlu 204.3.1-ci və 167-3.1-ci maddələri ilə ittiham olunur. İki ittiham üzrə onu 17 ilədək həbs gözləyir.

□ “Turan”

Azərbaycanda illik inflyasiya 2 %-ə yaxın olub

Bu ilin yanvar ayında Azərbaycanda istehlak qiymətləri indeksi ötən ilin yanvar ayına nisbətən 101,7 %, o cümlədən qida məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə 100,7 %, qeyri-qida məhsulları üzrə 101,7 %, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə 103,2 % təşkil edib.

“Report” Dövlət Statistika Komitəsinə istinadən xəbər verir ki, ötən ay istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki ayla müqayisədə isə 100,5 % olub.

O cümlədən yanvarda qida məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə istehlak qiymətləri indeksi dekabra nisbətən 101,1 % təşkil edib. Ayrı-ayrı qida məhsullarından daha çox artım düyünün, qoyun və toyuq ətinin, təzə balığın, südün, yumurtanın, zeytun yağının, naringinin, limonun, bananın, almanın, narın, xiyarın, pomidorun, balqabağın, sarımsağın, soğanın, kartofun, yerkökünün, şəkərin, konfetlərin, meyvə şirəsinin, spirtli içkilərin, tütün məmulatlarının, azalma isə əsasən mənna və qarabaşaq yarmasının, unun, çörəyin, mal ətinin, süfrə marqarininin, günəbaxan və qarğıdalı yağlarının, portağalın, çuğundurun, şəkər tozunun qiymətlərində müşahidə olunub. Digər qida məhsullarının qiymətlərində ciddi dəyişikliklər baş verməyib.

Bu işçilər daha tez pensiyaya çıxacaq - kimlərdir?



“Nazirlər Kabineti” “Gü-zəştli şərtlərlə yaşa görə əmək pensiyası hüququ verən istehsalatların, peşələrin, vəzifələrin və göstəricilərin siyahısı”na dəyişiklik edib. Yeni dəyişikliklərlə gü-zəştli şərtlərlə pensiyaya çıxma hüququ olan vətəndaşların siyahısı genişləndirilib”.

Bunu iqtisadçı deputat **Vüqar Bayramov** öz sosial şəbəkə hesabında qeyd edib. O bildirib ki, neft mədənlərində, neftin saxlanması və ötürülməsi sahəsində nəzarət-ölçü cihazları və avtomatika qurğularının təmiri və xid-

məti işləri ilə məşğul olan nəzarət-ölçü cihazları və avtomatika üzrə çilingərlər, əsas istehsalat sahələrində neft-mədən avadanlıqlarının, kompressor qurğularının təmiri ilə bilavasitə məşğul olan təmirçi çilingərlər, əmtəə operatorları, nasos qurğularının maşinistləri, dəniz özüllərində, estakadalarda stasionar kranların kran maşinistləri, qazın yığılması üzrə operatorlar, qazpaylayıcı stansiyaların operatorları daha tez pensiyaya çıxma hüququ ilə təmin ediləcəklər.

Onun sözlərinə görə, daha erkən pensiyaya çıxmaq hüququna malik olan vətən-

daşlarımızın sayının artırılması müsbət haldır: “Çünki iş rejimindən asılı olaraq onların sosial müdafiəsinin daha gücləndirilməsi vacibdir. Bu baxımdan, Nazirlər Kabineti tərəfindən həmin siyahının mü-təmadi yeniləşdirilməsi vacibdir. Digər tərəfdən, uşaqların sayına görə qadınların pensiya yaşının mü-tənasib azaldılması da məqsəduyğundur. Belə hüququn 5 uşağı deyil, 3 və daha artıq övladları olan qadınlara şamil olunması daha məqsəduyğun olardı. Bu, həmin vətəndaşlarımızın sosial təminatının daha da gücləndirilməsinə xidmət edərdi”.

Tikinti materialları niyə bahalaşıb?



“Azərbaycanda bəzi tikinti materialları istehsal olunsa da, əksəriyyəti xaricdən idxal olunur. Xüsusən də qonşu Rusiya və Türkiyədən gətirilən inşaat materialları bazar-da mühüm yer tutur. Rusiyadan ölkəyə dəmir armatur, metal konstruksiya və taxta məhsulları gəlir. Ukraynadan əsasən artmatur, metal konstruksiya, alüminum və digər məmulatlar gətirilirdi. Lakin müharibə səbəbindən bu idxal dayandırılıb. Bu gün bəzi tikinti materiallarının qiymətində artım müşahidə olunur”.

Bunu Bakupost.az-a iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri deyib. O bildirib ki, taxta materialların bahalaşmasının iki səbəbi ola bilər: “Taxta materialları Azərbaycana əsasən Rusiyadan gətirilir. Bakıda onların bahalaşması Rusiyada bu materialların qiymətinin artması ilə izah oluna bilər. Digər səbəb isə rüsumların hesablanması və yaxud da rəsmiləşmə qaydalarının dəyişdirilməsi ola bilər. Bu qaydaların dəyişməsi də iş adamlarının əlavə vəsait xərcləməsinə səbəb olur. Onlar da təbii ki, buna qiymət artımı ilə cavab verirlər”.

Ekspert qeyd edib ki, əgər Rusiyada taxta materiallarının qiyməti davamlı şəkildə artacaqsa, bizdə də bu istiqamətdə bahalaşma müşahidə ediləcək: “Bu halda isə həyat evlərinin qiymətinin artması mümkündür”.



Ermənistan XİN saytında “Dağlıq Qarabağ” bölməsini sildi

Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin saytında həmişə “Dağlıq Qarabağ problemi” bölməsi olub. Bölmə erməni, rus, ingilis və fransız dillərində fəaliyyət göstərirdi.

Ermənistan KİV-i həmin səhifənin bütün dil versiyalarından artıq silindiyini bildirib.

Bu barədə erməni politoloq Sergey Melkonyan da sosial şəbəkələrdə yazıb.

“Əgər bu, texniki səhv deyilsə, o zaman Ermənistan artıq texniki və rəsmi olaraq Azərbaycanla həmrəydir: “Dağlıq Qarabağ problemi artıq mövcud deyil”, - o yazıb.

Qeyd edək ki, bir neçə gün əvvəl Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Elçin Əmirbəyov Ermənistanın Müstəqillik Bəyannaməsi ilə yanaşı, Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi saytının da Bakı üçün mübahisəli olduğunu bildirmişdi: ona görə ki, bölmə Qarabağın Ermənistanın tərkib hissəsi olduğunu bildirirdi.



“Braqa” - “Qarabağ” oyununun hakimləri bəlli oldu

Avropa Liqasının pley-off mərhələsinin ilk oyunları çərçivəsində keçiriləcək “Braqa” - “Qarabağ” oyununun hakimləri bəlli olub.

Portuqaliyada baş tutacaq matçı danimarkalı Morten Kroq idarə edəcək. Onun köməkçiləri Vollenberq Rasmussen və Stefan Bramsen olacaqlar.

Qeyd edək ki, fevralın 15-də Braqa şəhərindəki “Estadio Munisipal”da baş tutacaq matç Bakı vaxtı ilə 00:00-da başlayacaq.



Hər il Azərbaycan-da Həcc ziyarətinin qiyməti açıqlanan zamanı onun yüksək olması ilə bağlı geniş müzakirələr açılır. Təbii ki, müzakirələrə qoşulanların əksəriyyəti qiymətlərin qalxmasından şikayətlənir. Bu il Azərbaycandan Həcc ziyarətinin qiyməti 1 nəfər üçün 5850 dollar müəyyənənlişib. Artıq sosial şəbəkələrdə Həcc ziyarətinin qiymət gündəm mövzusunda çevrilib.

Milli Məclisin deputatı Ceyhun Məmmədov Modern.az-a açıqlamasında deyib: “Əvvəllər də qeyd etdiyim kimi, Qafqaz Müsəlmanlar İdarəsi qiymətin yüksək olmasının səbəbi barədə cəmiyyəti məlumatlandırmalıdır. Ola bilsin ki, qiymətin bu qədər qalxması bilavasitə idarədən qaynaqlanmır. Ortada başqa səbəblər də ola bilər. Bütün hallarda məsələyə aydınlıq gətirilməlidir. Sosial mediada Həcc ziyarəti ilə bağlı gedən müzakirələrə gəldikdə, hər kəs bilməlidir ki, imkanı olan müsəlman ömründə bir dəfə mütləq bu ibadətə yerinə yetiməlidir. Çünki Həccə getmək İslam dininin vacib şərtlərindən biridir”.

Həcc ziyarətinə getmək üçün verilən pulun sədəqə kimi istifadə olunması məsələsinə gəldikdə isə deputat bunları deyib: “Söhbət ikinci dəfə Həccə getməkdən gedirsə, bəli, həmin pulun sədəqə kimi istifadə olunması daha məqsədəuyğundur və bunun savabı daha böyükdür”.

“Həcc qiymətlərini Şeyx artırır” iddiası

Pendemiyaadan bir il əvvəlki dövrlə müqayisədə bu il Azərbaycandan Həcc ziyarətinin qiyməti 1565 dollar bahalaşmış

Sabiq deputat Hacı Qalib Salahzadə uzun illərdir ki, mütəmadi şəkildə Kəbə evini ziyarətə gedir. Eks-deputat deyib ki, Ümrə ziyarətindən 2 ay olar ki, qayıdıb: “Amma indi Həcc ziyarətinə gedib-gəlmək mənim üçün çətin olar. Sağlıq olsun, sentyabr-oktyabr aylarında yenidən Ümrə ziyarətinə getmək fikrim var. Əgər Həccə getməklə bağlı müraciət olsa, həmin şəxslərə kömək etmək barədə düşünürəm. Bir də ki, mən heç kəsi Həccə göndərməmişəm. Kiminsə “mən filan-kəsləri Həccə yollamışam” deməyini də xoşlamıram. Şəxsin Həccə getməsinə Allah istəyib, mən, sadəcə, səbəbkar olmuşam. 1990-cı ildən bu günə kimi hər il Allahın evini ziyarət et-

mişəm. Vaxt olub ki, ildə iki dəfə Kəbəni ziyarət etmişəm. Hətta mən iki dəfə Kəbə evinin içərisində olmuşam. Allah bütün hacıların ibadətlerini qəbul etsin”. **Qiymətlərə gəlincə, o deyib:** “Vallah mən qiymətləri televiziyadan öyrənmişəm. Həcc ziyarətinə gedən adamlara qulluq etmək, onlara yüksək səviyyədə xidmət göstərmək lazımdır. Ona görə də Həcc ziyarətinin qiymətləri ildən-ilə dəyişir. Onu mən, sən dəyişdirə bilmərik. Orada hotellərdə, binalarda, ümumiyyətlə, elə dəyişikliklər var ki, bunların hamısı xərcdir. Ona görə də qiymətlərdə dəyişiklik olur”.

Azərbaycanda Həcc ziyarətinin bahalaşmasının səbəbi açıqlanıb. “Sputnik”ə danışan **Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) Xarici Əlaqələr Şöbəsinin müdiri Vüsal Ca-**

hangiri bildirib ki, ölkəmizdə Həcc ziyarətinin qiymətində ciddi bahalaşma yoxdur. O, qiymət artımının təxminən 100 ABŞ dolları civarında olduğunu söyləyib: “Dünyada baş verən müharibələr və global iqtisadi böhran fonunda hər yerdə olduğu kimi, Səudiyyə Ərəbistanı Krallığında da bahalaşmalar müşahidə olunur. Bu da Həcc ziyarətinin qiymətində cüzi bahalaşmaya səbəb olub”.

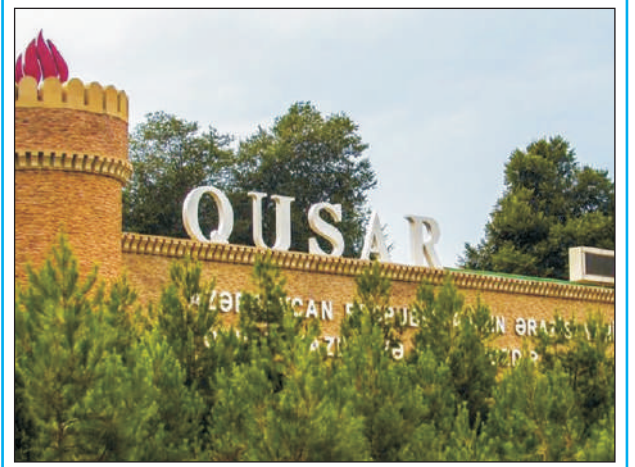
V.Cahangiri qeyd edib ki, dini qurum olaraq bu ziyarətin QMİ tərəfindən təşkil edilməsi normaldır. Onun fikrincə, təhlükəsizlik

məqsədilə Həcc ziyarətini QMİ-nin təşkil etməsi daha yaxşıdır. Çünki əks halda, bezi xoşagəlməz hallar baş verir: “Bəzi şəxslərin başqa qurumlar tərəfindən oralara getməsi, arzuolunmaz işlərlə məşğul olması problemlərə səbəb olur. Ona görə də bu ziyarətin QMİ tərəfindən təşkil edilməsi daha məqbuldur”.

Qurum səlahiyyətli onu da bildirib ki, Həcc ziyarəti iyun ayında baş tutaçaq: “Ziyarətə iyun ayının əvvəlindən başlanılması, həmin ayın sonunda isə zəvvarların geri dönməsi planlaşdırılıb”.

Qeyd edək ki, pendemiyaadan bir il əvvəlki dövrlə müqayisədə bu il Azərbaycandan Həcc ziyarətinin qiyməti 1565 dollar və ya 2660 manat artıb.

✉ **Xalidə GƏRAY, “Yeni Müsavat”**



Qusarda ləzgilər çoxdur, yoxsa azərbaycanlılar?

1 yanvar 2023-sü il tarixinə olan məlumata görə, Qusar rayonunda əhalinin sayı 101 687 nəfər olub.

Bu barədə Modern.az-ın Dövlət Statistika Komitəsinin əldə etdiyi məlumatda bildirilib.

Qusar əhalisinin 51 621 nəfərini kişilər, 50 066 nəfərini qadınlar təşkil edib.

Rayonda doğulanların gözlənilən ömür uzunluğunun 76,9 yaş olduğu bildirilib.

Rəsmi məlumata görə, 2022-ci ildə Qusarda 509 nikah bağlanıb, 136 boşanma qeydə alınıb.

Dövlət Statistika Komitəsi əhalinin sonuncu siyahıya alınması (2019-cu il) zamanı Qusar rayonunda yaşayan əhalinin milli (etnik) tərkibini də müəyyənləşdirib (siyahıyaalma zamanı vətəndaş milliyyətini könüllü əsasda bildirə də, bildirməyə də bilər).

Məlum olub ki, Qusarda ləzgilər azərbaycanlılardan çoxdur.

Belə ki, sonuncu siyahıyaalma zamanı Qusarda yaşayan 86 021 nəfər ləzgi olduğunu, 13 105 isə azərbaycanlı olduğunu bildirib. Sonrakı yerdə ruslar gəlir: 101 nəfər.



Millimizin məşqçisi İtaliyada qarət olundu

Qadın güləşçilərdən ibarət Azərbaycan millisinin məşqçisi Solmaz Adilova AZƏRTAC-a açıqlamasında dünya çempionatı zamanı başına gələn maraqlı əhvalat barədə danışdı.

O, Roma şəhərində çantasının naməlum şəxslər tərəfindən qarət edildiyini bildirib: “Mən, Ruzanna və başqa bir məşqçi metroya daxil olduq. Üzərimdə şəxsi sənədlərim və idmançıların dopinq analizlərinin kağızları var idi. Bir neçə gün əvvəl yaxın dostumla danışarkən mənə orada oğruların olduğunu demişdi. Mən də Sumqayıtda böyüdü-yüm üçün bunu ciddi qəbul etmədim. Fikirləşdim ki, heç kim mənə qarşı bu cür hərəkət edə bilməz. Lakin hər ehtimala qarşı yanımdakı çantanı yoxladım və xarici pasport, maaş, kommunal kartların, şəxsiyyət və sürücülük vəsiqəmin yerində olmadığını gördüm. Mənimlə yanaşı, məşqçinin də sənədlərini götürmüşdülər”.

S.Adilova oğurluq hadisəsindən dərhal sonra Azərbaycanın İtaliyadakı səfirliyinə və güləş federasiyasının rəsmilərinə məlumat verdiklərini söyləyib: “Bütün günümü polis bölməsində keçirdim. İstirahətimiz də boşa getdi. Növbəti gün Azərbaycana qayıtmalıydıq. Gecə hoteldə olarkən bir qadından zəng gəldi və sənədlərimi tapdığını dedi. Lakin pullarım oğurlanmışdı. Sonradan cinayətkarın məhz həmin qadın olduğundan şübhələndim. Çünki mənə mesaj yazdı ki, şikayətimni geri götür. Polisə xəbər verdiyimi haradan bilməsi diqqətimi çəkdi. Həm də italyalı deyildi. Yəqin ki, pullarımı götürdükdən sonra ürəyi dözməyib, sənədlərimi geri qaytarmaq istəyib (gülür). Roma hava limanında hadisəni polislerden birinə danışdım. Mənə dedi ki, Romada oğrular qarət etdikləri eşyalardan lazım olmayanları yandırılır”.

AMEA-da dörd nəfər işdən çıxarıldı

İsa Həbibbəyli Direktorlar Şurasının ilk iclasını keçirdi

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Direktorlar Şurasının ilk iclası keçirilib.

Iclasda AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, AMEA Rəyasət Heyətinin üzvləri, elmi müəssisə və təşkilatların direktorları, direktor müavinləri və aidiyyəti şəxslər iştirak ediblər.

İsa Həbibbəyli çıxış edərək bildirib ölkəmiz yeni tarixi mərhələyə qədəm qoyur. AMEA rəhbəri diqqətə çatdırıb ki, hazırda qarşıımızda duran başlıca vəzifə Prezident İlham Əliyevin yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına müsahibəsində bildirdiyi “gələcək dövr üçün milli ideyamızın və dövlətimizin yeni inkişaf strategiyasının müəyyənləşdirilməsi”ndə aktiv iştirak etməkdən ibarət olmalıdır və bu xüsusda Humanitar və İctimai Elmlər bölmələrinin alimlərinin üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Akademik İsa Həbibbəyli dövlət başçısının sözü-



gedən tapşırığının icrası istiqamətində AMEA-nın Rəyasət Heyətində ilkin müzakirələrin aparıldığını və milli ideyamızın və dövlətimizin yeni inkişaf strategiyasının müəyyənləşdirilməsi üçün elmi müəssisələrdə alimlərin iştirakı ilə növbəti müzakirələrin keçiriləcəyini bildirib.

İsa Həbibbəyli akademiyanın hazırda yeniləşmə yolunda inamla addımladığını vurğulayıb.

Bildirilib ki, AMEA-nın el-

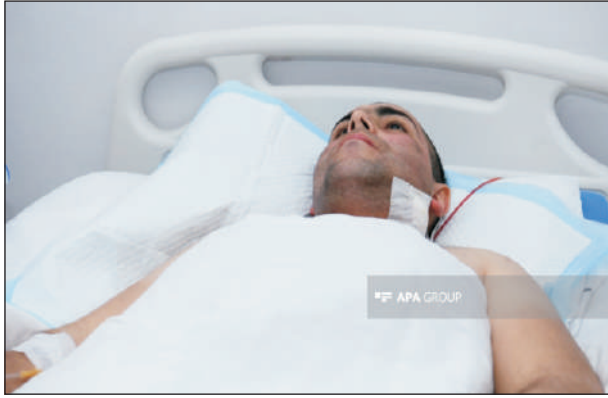
mi müəssisələri arasında qarşılıqlı əlaqələrin yaradılması, təcrübə mübadiləsinin aparılması, elmi tədqiqat işlərinin müasir tələblərə uyğun aparılması üçün yeni mexanizmlərin işlənib hazırlanması, birgə elmi və elmi-texniki tədbirlərin təşkili, əmək intizamının tənzimlənməsi məqsədilə Direktorlar Şurası yaradılıb.

Iclasda Direktorlar Şurasının hüquq və vəzifələri, eləcə də fəaliyyət istiqamətləri

əks etdirən Əsasnaməsi müzakirəyə çıxarılıb və Əsasnamənin təsdiq olunması üçün AMEA-nın Rəyasət Heyəti qarşısında vəsatət qaldırılıb.

Iclasda həmçinin AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutunda əmək intizamının vəziyyəti haqqında məsələ geniş müzakirə olunub və müvafiq qərar qəbul edilib. Memarlıq və İncəsənət İnstitutunda əmək intizamı sahəsində yol verdikləri nöqsanlara görə İnsan resursları şöbəsinin müdiri, müxtəlif elmi-tədqiqat şöbələrində çalışan 4 nəfər elmi işçi tutduqları vəzifələrdən azad ediliblər. İnstitutun bir neçə nəfər əməkdaşına əmək intizamı sahəsində yol verdikləri nöqsanlara görə töhmət elan olunub.

Tədbirdə müzakirələrdə AMEA-nın vitse-prezidentləri akademik Rasim Əliquliyev və akademik Gövhər Baxşəliyeva, həmçinin AMEA-nın müx-bir üzvü Musa Qasımlı, professor İlham Məmmədov, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Fərhad Quliyev və başqaları çıxış edərək fikir və təkliflərini səsləndiriblər.



Sərhəddə yaralanan hərbcimiz danışdı

“Sərhəd döyüş məntəqəmizdə iki nəfərlə vəzifəmizi yerinə yetirdik. Qarşıdakı düşmən postlarının müşahidəsini aparırıdıq. Bu zaman tək bir atəş səsi eşitdim. Həmin an huşumu itirdim”.

Bunu APA-ya açıqlamasında ötən gün dövlət sərhədinin Zəngilan istiqamətində Ermənistanın təcridatı nəticəsində yaralanan hərbi qulluqçu, 2001-ci il təvəllüdlü Pərviz Xəlilzadə deyib.

Hazırda xəstəxanada müalicəsini davam etdirən əsgər əməliyyat olunduğunu bildirib: “Əməliyyat yaxşı keçdi. Yavaş-yavaş səhhətim düzəlir. Həkimlər əlindən gələni edir. Tezliklə sağalıb, döyüş məntəqəsinə qayıdaraq xidmətimi davam etdirmək istəyirəm. Sərhədçi olduğum üçün fəxr edirəm. Vətən sağ olsun”.

Respublika Neyrocərrahiyyə Xəstəxanasının şöbə müdiri Rəşim Quliyev bildirib ki, cərrahi əməliyyat nəticəsində kanal içərisinə sirayət edən metal yad cisim müvəffəqiyyətlə xaric edilib. Onun sözlərinə görə, xəstə ağır vəziyyətdə daxil olub: “Əməliyyat 1 saat davam etdi. Hazırda vəziyyəti düzəlməkdədir, daha yaxşıdır. Müalicə davam etdirilir. Xəstə ilə bağlı proqnozumuz yaxşıdır. Xəstənin bədənindən çıxardığımız yad metal cisim, yeni güllə təqdim etdiyimiz hərbi mütəxəssislərin ilkin rəyinə görə, xarici ölkələrdə istehsal olunmuş snayper silahının gülləsidir”.

Qeyd edək ki, fevralın 12-də Azərbaycan-Ermənistan şərti dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu ərazisindən keçən hissəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının Zəngilan rayonunun Kolluqışlaq kəndi ərazisində yerləşən mövqeyinə Ermənistan silahlı qüvvələrinin Qafan rayonunun Nerkin-And yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqeyindən açılan atəş nəticəsində azərbaycanlı hərbi qulluqçu yaralanıb.



Məhv edilən erməni hərbcilər “Yerkrapa” könüllüləridir

Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) bölmələrinin Ermənistanla sərhəddə keçirilən “qisas əməliyyatı” zamanı məhv edilmiş iki erməni hərbcisinin kimliyi məlum olub.

Məlumatla görə, ölən hərbcilər “Yerkrapa” könüllülər birliyinin üzvləridir.

Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidmətinin məlumatına görə, 13 fevral tarixində Ermənistan silahlı qüvvələrinin törətdikləri təxribata cavab olaraq “qisas əməliyyatı” keçirilib. Əməliyyat nəticəsində dünən əsgərimizə atəş açılan Ermənistan silahlı qüvvələrinin Qafan rayonunun Nerkin-And yaşayış məntəqəsinin yaxınlığındakı döyüş postu tamamilə darmadağın edilib, döyüş mövqeləri susdurulub.

“Yerkrapa” könüllülər birliyi 1993-cü ildə yaradılan və Birinci Qarabağ müharibəsində iştirak edən könüllü erməni hərbciləri birləşdirən qurumdur.

“Yerkrapa” Ermənistan ordusunun ehtiyat hissəsi rolunu oynayır. Təşkilat 2016-cı ilin “Aprel döyüşləri”, eləcə də İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı cəbhə xəttinə minlərlə silahlı könüllü göndərmişdi.

2019-cu ildən “Yerkrapa”ya erməni terrorçu Sasun Miqayelyan rəhbərlik edir.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Britaniyanın “The Telegraph” qəzetinin müxbiri Roland Olifanta müsahibəsində bildirib ki, sülh müqaviləsi Bakının təqsiri ucbatından yubanır.

Paşinyanın iddiasına görə, Bakı Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanımaqdan imtina edir, baxmayaraq ki, 2022-ci ilin oktyabrında Praqada keçirilən görüşdə Ermənistan və Azərbaycanın 1991-ci il tarixli Almatı Bəyannaməsi əsasında bir-birinin ərazi bütövlüyünü, yeni həmin vaxt mövcud olan sərhədləri tanıması prinsipini təsdiq ediblər. Baş nazir deyib ki, oktyabrın 31-də Moskvada üçtərəfli bəyənət imzalanıb, bu sənəddə Ermənistan və Azərbaycan yazılı şəkildə bir-birinin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tanıdıqlarını və güc tətbiqindən və ya güc tətbiqi təhdidindən çəkindiklərini bəyan ediblər. Bu razılaşma kommunikasiyaların və yolların ölkələrin suverenliyinə və yurisdiksiyasına hörmət çərçivəsində açılacağı prinsipinin formalaşdırılması üçün əsas olub və bu prinsip 14 may və 15 iyul tarixlərində Brüsseldə keçirilən üçtərəfli görüşlərdə qeydə alınıb.

“Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin arxitekturası və prinsipləri razılaşdırılıb və ötən ilin sonlarında bizə elə gəlirdi ki, yekun müqavilənin mətninin qəti şəkildə razılaşdırılmasına çox yaxın, lakin əvvəlcə Azərbaycan üç dəfə müxtəlif formatlarda danışıqlarda iştirakdan imtina edib, bundan sonra Azərbaycanda prezident seçkisi təyin edilib. Ermənistan hökumətinin regionumuzda sülh yaratmaq və Azərbaycanla yuxarıda qeyd edilən razılaşmalar əsasında sülh müqaviləsi bağlamaq üçün siyasi iradəsi var”, - deyə Paşinyan bildirib.

Erməni baş nazir “yanvarın 10-da Azərbaycan Prezidentinin müsahibədə sovet hərbi xəritələri əsasında delimitasiya aparmağa razılaşmadığını, Azərbaycanın hələ bir çox əraziləri itirmədiyi daha erkən dövrə aid xəritələrdən istifadə etmək istədiyini bildirib. İrəvan bu bəyanatı necə qiymətləndirir” sualına belə cavab verib: “Bu, sülh prosesinə zərərdir, çünki Ermənistan və Azərbaycan arasında üçtərəfli və dördtərəfli formatda yazılı olaraq hər iki ölkənin Almatı Bəyannaməsi əsasında bir-birinin ərazi bütövlüyünü tanıması haqqında razılaşma əldə olunub. Azərbaycan beynəlxalq öhdəliklərini yerinə yetirməyə, istənilən qonşu ölkəyə hücum edə bilər”, - deyə Paşinyan bildirib.

Niyə Azərbaycanı regionun qeyri-stabillik yaradan ölkəsi kimi təqdim etməyə çalışırlar? Məqsəd nə ola bilər? Azərbaycanın “Fransa Cənubi Qafqazda müharibə törətmək istəyir” bəyanatına cavab saymaq mümkündürmü?

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, bu sayaq bəyanatlar Paşinyana xaric-



Paşinyan bütün regionu Azərbaycanın hücumu ilə qorxutdu

Erməni baş nazir “The Telegraph” qəzetinə müsahibəsində ölkəmizi bölgəyə təhdid yaratmaqda ittiham edib; Ermənistan sülhə hazırdırsa, o zaman sərhəddə niyə atəşkəsi pozdu?

dən gələn sifarişdir. Partiya sədri qeyd etdi ki, bu, Nikolun beyninin məhsulu deyil:

“Ermənistan öz maraqlarını düşünsəydi, Azərbaycan və Türkiyə ilə normal münasibətlər qurardı. Amma Qərbin sifarişini yerinə yetirməklə Azərbaycan haqda qorxunc imic yaratmağa, bizi aqressor, guya bölgədə sabitliyi təhdid edən tərəf kimi təqdim etməyə çalışırlar. Ancaq bunlar əbəddir. Regionda destabilizasiya yaradan qüvvələrin kim olduğu açıq-aydın görünməkdədir. Sadəcə, Qərb narahət edən odur ki, Azərbaycan müstəqil siyasət yürüdür, onların diktesi ilə hərəkət etmir, gələn təzyiqlərə cavab verir, beynəlxalq hüquq normalarına uyğun addımlar atır, nəticədə bizə təsir edə bilmirlər. Əksinə, bizə qarşı sərt qərarlar verməkdən çəkinirlər. Misal üçün, AŞ PA-da bizim mandatımız əlimizdən alınsa da, Şarl Mişel məcbur qalaraq Bakıya zəng etdi”.

A.Nağının sözlərinə görə, Ermənistan və havadarları elə bir vəziyyət yaratmaq istəyirlər ki, Azərbaycanın hər hansı addımı onların əlinə bəhanə versin: “Ona görə bizi qıcıqlandırmağa çalışırlar, lakin sərhəddə son hadisələr göstərdi ki, başlayan erməni tərəfi oldu, cəzasını da aldı. Ümumiyyətlə, son proseslər Qərbin maraqlarına cavab verməkdədir. Rusiyanın da sülhməramlı kontingentini saxlamaq üçün son sərhəd təxribatı müəyyən mənada istəklərini ifadə edə bilər, amma bu işdə əsas oyunçu Qərbdır. Erməni baş nazirə təlimat da Avropadan gəlir. İndi Paşinyan bizi günahkar çıxarır ki, Azərbaycanın təqsiri ucbatından sülh sazişinin imzalanması gecikir. Bəs Ermənistan

sülhə hazırdırsa, o zaman sərhəddə atəşkəsi niyə pozur? Bu da İrəvanın ikiüzlü siyasətidir. İki il əvvəl Azərbaycan torpaqlarının Ermənistanla birləşdirilməsinə qərar verirlər, indi həyasızcasına Almatı Bəyannaməsinə istinad edirlər. Ona görə də sülh müqaviləsini yubadan da, regionda sabitliyi pozan da Ermənistanıdır”.

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimov danışır ki, Azərbaycanla Ermənistan arasındakı danışıqlar və əldə edilən hər hansı irəliləyiş sülh gündəliyinin hansı məsafədə olmasını təyin edir: “Məsafə isə qaldıqca ortaya başqa problemlərin çıxması qaçılmaz olur. Bu, hələ sülh proqramı ilə bağlı müqəddimədə yaranan problemlərin məcmusudur, daxiləndikcə hər detal üzrə mürəkkəbləşir, çünki Qərb platforması Ermənistanı Rusiyanın dişli çarxlarının arasına atır. Yeni Ermənistan sülh predmetlərini Rusiya ilə Qərbin geosiyasi rəqabət müstəvisinin işığında tutmağa çalışdıqca Azərbaycan vəziyyətdə adekvat cavab hazırlıqlarını nümayiş etdirəcək. Hələlik Azərbaycanın mövqeyi təmkinlidir, o, Fransanın kimi ölkələrin regiondakı təxribatlarına uyurm. Azərbaycan üçün danışıqların Qərb və ya Rusiya mərkəzli olmasının fərqi yoxdur, o mənada ki, moderatorlardan hər hansı biri Bakıya öz şərtlərini dikte etməyə çalışmasın. Azərbaycan Ermənistanı görürmümiş steslərə məruz qoya bilər. Mümkündür ki, Azərbaycan belə ssenariyə zərurət yaranacağı təqdirdə Ermənistanı güc tətbiqi yolu ilə demilitarizasiyaya əbədi məhkum etsin”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Ermenistan sərhədində Avropa İttifaqının müşahidə missiyasının Azərbaycanla qarşı cəsluqla məşğul olduğuna dair ittihamların bu qurumun Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Peter Mixalkonun narazılığına səbəb olması barədə ötən saylarımızın birində xəbər vermişdik.

“Yeni Müsavat” yada salır ki, X platformasında Mixalko Aİ-nin ünvanına səslənən fikirləri təkzib edib. “Təəssüf edirəm ki, son günlər Azərbaycanda bəzi KİV-lər Aİ-nin Ermənistandakı missiyasına qarşı tamamilə əsassız ittihamlar dərc ediblər. Mən vurğulayıram ki, EUMA mülki, silahsız bir missiyadır və onun mandatı riayət etməkdir”, - deyir Peter Mixalko X platformasında qeyd edib. “Missiyanın mövcudluğu sabitlik və inamın yaradılmasına töhfə vermək məqsədi daşıyır. Aİ Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh nizamlaşdırmağa dəstək üçün səylərini davam etdirəcək”, - deyir o əlavə edib. Xatırladaq ki, Peter Mixalko bundan əvvəl də ölkədəki həbslərdən siyasi rəng verməyə cəhd etmiş, Bakı isə bunu “əsassız və qərəzli” hesab etmişdi.

Peter Mixalko fevralın 12-də Xarici İşlər Nazirliyinə

göndərmişdi. Qarşı tərəfin bəyanatlarına ciddi kölgə salır. Bu qəbildən narahatlıq doğuran fəaliyyət heç bir şəkildə qeyd olunan missiyanın neytral bir aktor kimi inam və etimad quruculuğuna töhfə verməklə bağlı bəyan edilmiş məqsədlərinə uyğun gəlmir. Ermənistan ərazisində yerləşdirilən missiyanın bəyan edilmiş mandatına uyğun olaraq neytral, mülki və silahsız missiya kimi fəaliyyət göstərməsi, habelə Azərbaycanın suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə qarşı yönəlməsi və ya onun legitim təhlükəsizlik maraqlarına bu və ya digər şəkildə təsir edəcək hər hansı fəaliyyətdən çəkinməsinə təmin etmək üçün bütün lazımi tədbirlər görməyə dair Aİ tərəfinə ciddi şəkildə çağırış edilib”, - XİN-in açıqlamasında deyilir.

Yeri gəlmişkən, Rusiyanın Avropa İttifaqındakı (Aİ) daimi nümayəndəsinin səlahiyyətlərini icra edən Kirill Loqvinov Aİ-nin ölkəsinə düşmən olduğunu bəyan edib. Diplomatin sözlərinə görə, Aİ Rusiyaya düşmən olan assosiasiyaya çevrilib: “Biz Aİ-nin Rusiya ilə bağlı siyasətində, xüsusən də yaxın gələcəkdə müsbət dəyişikliklər gözləmirik. Brüssel gizlətmir ki, hətta “Blitzkri-

Avropa İttifaqının Bakıdakı səfiri: Mixalko, yoxsa “Mixaylo?”

Qərblə Azərbaycan arasında gərginlik artır, XİN qurumun elçisinə xəbərdarlıq etdi; analitiklərin fikrincə, rus hərbiçilərin qoruduğu sərhədlərə avropalı “revizor”ları gətirməklə İrəvan Kremlə “əlcək atır...”

edirəm ki, Azərbaycanla Avropa təşkilatları arasında əlaqələrdə belə bir gərginlik yaranıb, bizə qarşı türkofofiya, Azərbaycanafobiya mövqeyi sərgilənir”. **Q.Hüseynli düşünür ki, Aİ səfiri Bakıdan geri qaytarıla bilər, lakin gərginliyin artması ürəkəcan deyil:** “Mən Ermənistanda olan mülki missiyanın Azərbaycana qarşı cəsluqlu fəaliyyəti ilə məşğul olması haqda hər hansı məlumata malik deyiləm, amma Azərbaycan orqanlarında bununla bağlı informasiyalar əldə edilməsi istisna deyil. Sadəcə, bu missiyanın bizim sərhədi az qala hər gün binoklla müşahidə etməsinin izahı yoxdur. Onlar Azərbaycan ərazilərində



maq olar? Bölgəyə kəşfiyyat xarakterli fəaliyyət üçün yerləşiblər və hər gün ərazilərimizi müşahidə edirlər. Azərbaycana da təklif olunmuşdu, amma prezident qəbul etmədi. Bizim ərazilərə özümüz nəzarət edə bilirik. Ermənistan rəhbərliyi faktiki olaraq, odla oynayıb. Rus hərbiçilərinin mühafizə etdiyi sərhədlərə avropalı “revizor”ları gətirməklə Kremlə “əlcək atırlar”. Paşinyan hakimiyyəti get-gedə təhlükəsi artan oyunlarının bedəlini pis ödəyəcək. Onun hələ yaxşı günləridir, Rusiya əleyhinə “qırmızı xətti” keçən hərəkətlərinə görə ağır formada cəzalandırılacaq”. **F.Əliyevin sözlərinə görə, Aİ missiyası regionda strateji rəqabət fonunda gərginliyi artırmaqdan başqa işə yaramır, ikitərəfli danışıqları çətinləşdirir:** “Rusiyanın təsir dairəsinə Qərbin müdaxiləsi nəhayətdə bu cür eskalasiya, diplomatik qalmaqalla nəticələnir. Avropa Birliyi Ermənistan üzərindən oyunlarını davam etdirməklə bu ölkəni növbəti müharibəyə, faciələrə sürükləyir”.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlının fikrincə, Fransa və Ermənistan arasında hərbi əməkdaşlıq müqaviləsi imzalanıb, erməni ordusunun arsenalının təmin edilməsi şəxələndirilib, Aİ müşahidəçilərinin sayı isə kifayət qədər genişləndirilib: “İrəvan sərhədlərinin mühafizəsini “müşahidə missiyası”nın çətri altında öz qüvvələri tərəfindən təmin edə biləcəyini hesab edir. Hazırda Ermənistan Rusiyanın yerini kifayət qədər doldura biləcək dəstəyə malikdir və eskalasiya bu istiqamətdə praktiki addımların atılması üçün istinad nöqtəsi ola bilər”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

“Avropa İttifaqı bunları görməzdən gəlir”

Rey Kərimoğlu: “Ağır nəticələri ola bilər...”

Rəsmi İrəvan Avropa İttifaqının (Aİ) qurduğu oyunun qurbanına çevrilir. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan da bu oyunun içindədir. Bunu “Report”a açıqlamasında “Qarabağ Qaziləri” İctimai Birliyinin İdarə Heyətinin üzvü Rey Kərimoğlu Ermənistan ordusunun Azərbaycanla sərhəddə törətdiyi təxribatları şərh edərkən deyib.



O xatırladı ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bir müddət əvvəl yerli televiziya kanallarına müsahibəsində regionda sakitliyin olduğunu diqqətə çatdırmışdı: “Bundan sonra isə hərbi təxribat törədildi. Bu, Avropa İttifaqının Azərbaycana mesajıdır. Onlar demək istəyirlər ki, regionda sülh istəmirik və buna imkan vermirik”.

R.Kərimoğlunun sözlərinə görə, Ermənistana gələrək binoklla şərti sərhədə baxan Aİ müşahidəçiləri də bu oyunun içindədir: “Başda Fransa olmaqla, Avropa bölgədə sülh istəmir. Sülh istəyən aktor belə davranmır. Çünki onlar uzun illərdir ki, bir dəfə də olsun Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə irad bildirməyiblər. İşğaldan azad olunan Xankəndidə vaxtilə yaşamış heç bir erməninin evi dağıdılmayıb, heç bir erməniyə “çıx get” deyilməyib. Sadəcə olaraq, ermənilər artıq reallığı anlaşırlar. Avropa İttifaqı isə bütün bunları görməzdən gəlir, faktları təhrif edir”.

R.Kərimoğlunun sözlərinə görə, Ermənistanın Aİ-nin oyunlarının qurbanına çevrilməsinin ağır nəticələri ola bilər: “Odur ki, Nikol Paşinyan və komandası reallıqları anlamalı, məntiqli addımlar atmalıdır. Ermənistan Ukraynada, Suriyada baş verənlərdən dərs çıxarmalıdır. Məsələ Ermənistanın dövlətçiliyi məsələsidir. İrəvan təxribatlarla nəyəsə nail ola bilməyəcək”.



çağırılıb. Görüş zamanı Aİ-nin Ermənistandakı monitorinq missiyasının əldə olunmuş ilk razılıqlara zidd olan fəaliyyətinin ciddi narahatlıq doğurduğu bir daha diqqətə çatdırılıb: “Sözügedən missiyanın regional sabitlik, habelə Azərbaycanla Ermənistan arasında etimad quruculuğuna töhfə vermək kimi bəyan edilmiş məqsədlərinə zidd olaraq, Azərbaycan əleyhinə təbliğat vasitəsi kimi geniş şəkildə sui-istifadə olunduğu qeyd edilib. Missiyanın mahiyyət etibarilə müxtəlif Avropa rəsmilərinin, habelə qeyri-rəsmi nümayəndə heyətlərinin sərhəd bölgələrinə səfərlərinin təşkilinə töhfə verən “binokl diplomatiyası”nın agentinə çevrildiyi Aİ tərəfinin diqqətinə çatdırılıb. İstisnasız olaraq, bu qəbildən olan bütün səfərlərdən Azərbaycana qarşı nifrətin yayılması, habelə əsassız Azərbaycanofobiyanın genişləndirilməsi üçün istifadə olunduğu qeyd edilib.

Bununla yanaşı, monitorinq missiyasının məsul oldu-

eg”in dağılmasına baxmayaraq, onlar uzun məsafə üçün oynamağa hazırdırlar”. Aİ-nin mövqeyi onu göstərir ki, onlar Bakı ilə anlaşmaqda o qədər də maraqlı deyillər. Bəs bu gərginliyin Aİ-Azərbaycan münasibətlərinə hansı mənfi təsirləri olacaq? “Mixaylo” kimi partizanlığa meyl edən Mixalko geri göndərilə bilərmi?

Professor Qabil Hüseynlinin “Yeni Müsavat”a bildirdiyinə görə, Azərbaycanla Avropa təsisatlarının münasibətləri getdikcə gərginləşməkdədir: “Avropa Birliyi həqiqətən də ermənilərin tərəfini saxlayır. Son dövrlərdə bu mövqə daha da güclənir. Qərbi Ermənistanı Rusiyanın təsirdən çıxarmaq istəyir, lakin bu strateji addımlarını bizə qarşı ədalətsizlik etməklə həyata keçirir. Halbuki Azərbaycanın Avropa Birliyi ilə çox yaxşı əlaqələri var, onun bir qolu Avropa Komissiyasıdır, prezidenti Bakıya gələrək strateji sənəd imzaladı. Ancaq Avropa Parlamenti düşmənçilik etməkdədir. Mən çox təəssüf

qeyri-adi nə görüblər ki, müşahidə aparırlar? Dünənə qədər sərhəddə sabitlik hökm sürürdü, Qazax-İcevan sərhədində ikitərəfli formatda delimitasiya komissiyasının iclasları keçirilirdi, həmçinin sərhəddə esirlərin mübadiləsi baş tutmuşdu. Yeni Avropa İttifaqının monitorinq qrupu mənfi hal aşkarlaya bilməzdi, amma Zəngilan, Tovuz istiqamətində olan mövqelərimizi atəşə tutan, sükutu pozan Ermənistan ordusu oldu, indi həmin mülki missiya bu faktı qeydə alıb hesabat hazırlaya bilər”.

Prezidentliyə namizəd olmuş Fuad Əliyev hesab edir ki, Mixalkonun çağırılması və onun nəzarətinə bu məsələlərin çatdırılması kifayət qədər ciddi proseslərin gedişindən xəbər verir. F.Əliyevin fikrincə, mülki missiya getdikcə yarımhərbi kontingentə çevrilir: “Onun tərkibində fransız jan-darması, alman polisi, hətta Avropa Birliyinə aid olmayan Kanadanın atlı polisi varsa, hansı mülki missiyadan danış-

Fevralın 13-də 2024-cü il fevralın 7-də keçirilmiş növbədənəkar prezidenti seçkisinin yekunlarına dair Mərkəzi Seçki Komissiyasının protokolunun təsdiq edilməsi və seçkilərin nəticələri ilə bağlı Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumunun iclası olub.

Plenumun iclasını açıq elan edən Konstitusiya Məhkəməsinin sədri Fərhad Abdullayev məhkəmə heyəti və katibini təqdim edib.

İclasda məruzəçi hakimlər prezident seçkisinin vaxtının təyin edilməsi, keçirilməsi və yekunları barədə məlumat verib. Seçkinin qanunvericiliyə uyğun keçirildiyini bildirilib və seçkilərin nəticələrinə dair protokola əsasən, İlham Heydər oğlu Əliyevin səsərin çox hissəsini toplayaraq qalib olduğunu bildirib.

Çıxışlardan və müşavirədən sonra Konstitusiya Məhkəməsinin sədri Fərhad Abdullayev qərarı elan edib.

Konstitusiyanın 103-cü maddəsinə uyğun olaraq, prezident seçilmiş şəxs prezident seçkisinin yekunları haqqında məlumat Konstitusiya Məhkəməsi tərəfindən rəsmi elan olunduğu gündən başlayaraq 3 gün ərzində and içir. Bu isə o deməkdir ki, Prezident İlham Əliyevin inauqurasiya mərasimi fevralın 17-nə qədər reallaşacaq. İnauqurasiya mərasimin həradə keçiriləcəyi barədə hələ ki rəsmi məlumat verilməyib. Qeyd edək ki, ölkə qanunvericiliyinə görə, prezident seçkisindən sonra Nazirlər Kabinetinin tərkibi yenidən formalaşdırılmalıdır. Konstitusiyanın 116-cı maddəsinə əsasən, yeni seçilmiş prezident vəzifəsini tutduğu və səlahiyyətlərini icra etməyə başladığı gün Nazirlər Kabineti istefa verir. Bundan sonra dövlət başçısı baş nazir vəzifəsinə namizəd irəli sürdüüyü şəxs haqqında Milli Məclisə təklif verməlidir. Milli Məclis baş nazir vəzifəsinə namizədlik haqqında qərarı həmin namizədiyin təqdim edildiyi gündən bir həftədən gec olmayaraq qəbul edir. Əgər həmin qayda pozularsa və ya prezidentin təqdim etdiyi namizədlərin baş nazir vəzifəsinə təyin olunmasına üç dəfə razılıq verilməzsə, prezident baş naziri Milli Məclisin razılığı olmadan təyin edə bilər.

Nazirlər Kabinetinin tərkibində hazırda yer alan şəxslər bunlardır: Əli Əsədov - baş nazir, Yaqub Eyubov - baş nazirin birinci müavini, Şahin Mustafayev,



Prezident Əliyevin qələbəsi rəsmən təsdiqləndi - nazirlər yolüstə...

Hökumət uzağı üç gün istefaya gedir, yeni baş nazir və nazirlər təyin ediləcək

Əli Əhmədov - baş nazirin müavini, Ceyhun Bayramov - xarici işlər naziri, Zakir Həsənov - müdafiə naziri, Vüqar Mustafayev - müdafiə sənayesi naziri, Vilayət Eyvazov - daxili işlər naziri, Fikrət Məmmədov - ədliyyə naziri, Kəmaləddin Heydərov - fəvqəladə hallar naziri, Samir Şərifov - maliyyə naziri, Mikayıl Cəbbarov - iqtisadiyyat naziri, Pərviz Şahbazov - energetika naziri, Məcnun Məmmədov - kənd təsərrüfatı naziri, Rəşad Nəbiyev - rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri, Sahil Babayev - əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri, Teymur Musayev - səhiyyə naziri, Emin Əmrullayev - elm və təhsil naziri, Adil Kərimli - mədəniyyət naziri, Fərid Qayıbov - gənclər və idman naziri, Muxtar Babayev - ekologiya və təbii sərvətlər naziri, Tahir Budaqov - Dövlət Statistika Komitəsinin sədri, Şahin Bağirov - Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri, Anar Quliyev - Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri, Rövşən Rzayev - Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri, Bahar Muradova - Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri, Mübariz Qurbanlı - Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri, Fuad Muradov - Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin



sədri, Əli Nağıyev - Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin sədri, Orxan Sultanov - Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin rəisi, Elçin Quliyev - Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, Mürsəl İbrahimov - Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi, Vüsal Hüseynov - Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi, Fuad Nağıyev - Dövlət Turizm Agentliyinin sədri, Qoşqar Təhməzli - Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri, Kamran İmanov - Əqli Mülkiyyət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri.

Ekspertlərə görə, 2021-2023-də təyin olunan nazirlər böyük ehtimalla yerlərini qoruyacaqlar. Vüqar Mustafayev (müdafiə sənayesi naziri), Fərid Qayıbov (gənclər və idman naziri),

Şahin Bağirov (Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri), Məcnun Məmmədov (kənd təsərrüfatı naziri) və Adil Kərimlinin (mədəniyyət naziri) adını çəkmək olar. Bəs hökumətin kabinetində hansı dəyişikliklər gözlənilir? Nazirlərdən, komitə sədrilərindən kimlər vəzifəsini itirə bilər?

Politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, xalq onu qalib edən Prezidentini seçkide qalib etməklə növbəti mərhələdə gözləntilərinin reallaşdırılacağına inanır:

"Prezident İlham Əliyevin seçki kampaniyası başlayandan sonra yerli televiziyalara müsahibəsində bir mərhələnin artıq arxada qaldığını, yeni dövrün başladığını bəyan etməsi də təsadüfi deyildi. Yeni dövrün inşası

prosesinin isə bundan sonra start götürəcəyi gözlənilir. Kimlərin vəzifədən alınacağı, kimlərin təyin ediləcəyi, dəyişikliklərin nədən ibarət olacağı haqda isə bu gün dəqiq fikir bildirmək çətindir. Yaxın günlərdən etibarən yəqin ki, bir sıra məsələlər aydınlaşacaq. Bu gün üçün bizə yeni seçilən Prezident İlham Əliyevə qarşıdakı dönmədə uğurlar arzulamaq düşür".

Özəl mənbələrdən əldə etdiyimiz xəbərlərdə isə idarə

dent seçkisindən sonra ciddi islahatlar planıdır. Ona görə də xüsusilə də idarəetmə sahəsində bir sıra islahatlara gediləcək. Ehtimallara görə, vitse-prezidentlik institutu gücləndiriləcək.

Rayon icra hakimiyyətlərinin bir struktur vahidi olaraq ləğv olunacağı, əvəzində isə prezidentin səlahiyyətli nümayəndəliklərinin yaradılacağı da mümkün variantlardan biri ola bilər. Məlumdur ki, artıq bir müddətdir işğaldan azad edilmiş rayonları

rəetmədə, hökumətdə dəyişikliklərin reallaşdırılacağı deyilir. İnauqurasiya mərasimindən sonra Prezident İlham Əliyev yeni Nazirlər Kabinetinin tərkibini elan edəcək. Məlumatlara görə, Nazirlər Kabinetində müəyyən dəyişikliklər ediləcək. Baş nazir postuna yeni şəxsin gətiriləcəyi istisna edilmir. Ölkənin yeni baş nazirinin hazırkı iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov olacağı haqda iddialar var. Baş nazirin birinci müavini vəzifəsinə isə Şahin Mustafayevin irəli çəkilməsi gözlənilir.

Daha bir neçə nazirin də postunda qalmayacağı gözlənilir.

Siyasi ekspertlər hesab edir ki, növbədənəkar prezident seçkisini şərtləndirən amillərdən biri də ele prezi-

miza prezidentin səlahiyyətli nümayəndələri təyin edilib və onlar fəaliyyət göstərirlər. Bu təcrübənin bir qədər də genişləndirilməsi və bütün rayonlara tətbiq edilməsi gözləniləndir. Bunun anonsu da Azərbaycan Prezidenti tərəfindən verilib.

Yerli idarəçiliyin bələdiyyələrə verilməsi, bələdiyyələrin səlahiyyətlərinin bir qədər artırılması, yerli özünü idarəetmə orqanları olaraq yerlərdə idarəetmə səlahiyyətlərinin tam olaraq bələdiyyələrə verilməsi də gözləntilərdən sayılır.

Bir sözlə, cəmiyyət yeni mərhələdə ölkədə xalqın rifahını, dövlətçiliyi daha da gücləndirəcək dəyişikliklərin olacağına inanır.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin delimitasiyası üzrə komissiyaların yaxın vaxtlarda növbəti görüşü təşkil ediləcək. Bu barədə Ermənistan hökumətinin baş nazirinin müavini Mher Qriqoryan "Nws.am"-a açıqlamasında deyib.

əsassızdır. Xüsusilə də Almatı Bəyannaməsi əsasında sərhədlərin dəqiqləşdirilməsinin aparılması ilə bağlı Ermənistan tərəfinin təklifləri qəbul edilməzdir. Sözsüz ki, Bakı heç vaxt bu şərtlərlə razılaşa bilməz. Azərbaycanın delimitasiya və demarkasiya ilə bağlı məsələlərin aparılmasına dair mövqeyi bellidir. Delimitasiya ilə bağlı tərəflər hansı metod üzərindən pro-

zual kəşfiyyatçı kimi fəaliyyət göstərən istər Fransanın, istər digər Qərbi dövlətlərinin nümayəndələri niyə susur? Rusiya da, Qərb də burada vasitəçi olmaq istəyir. Eyni zamanda Azərbaycanın yürtdüyü müstəqil xarici və daxili siyasət Ermənistanı və onun hava-darlarını qane etmir. Digər məqama nəzər salsaq görünən odur ki, cavab atəşi

sirini azaltmağa, Azərbaycanın müstəqil siyasətinə mane olmağa istiqamətlənib. Buna da nail olmaq üçün Ermənistandan vasitə kimi istifadə edirlər".

Ermənistan alim, politoloq Qafar Çaxmaqlı bu fikirdədir ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında sərhədlərin müəyyənləşməsi üçün yaradılmış komissiya müəyyən işlər görüb: "Ko-

XİN-dən səfirin sülhməramlılarla bağlı fikrinə reaksiya

Mixail Yevdokimovun "İzvestiya" qəzetində dərc edilmiş müsahibəsinə Ayxan Hacızadənin cavabı...



Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının Baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin 10 noyabr tarixli bəyanatına əsasən, Rusiya Federasiyasının sülhməramlı kontingentinin Azərbaycan Respublikasında qalma müddəti 2025-ci ildə yekunlaşır.



Bu barədə **Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Ayxan Hacızadə** Rusiya Federasiyasının ölkəmizdəki səfiri Mixail Yevdokimovun "İzvestiya" qəzetində dərc edilmiş müsahibəsi ilə bağlı yerli medianın sualına cavabında bildirib.

"Azərbaycan tərəfindən ötən il bölgədə həyata keçirilmiş antterror tədbirlərindən sonra sülhməramlı kontingentin gündəlik fəaliyyəti, onların müxtəlif ehtiyacları ilə bağlı mütəmadi görüşlər keçirilməsi və müzakirələr aparılması ehtiyacı yaranıb.

Bununla yanaşı, sülhməramlıların yerləşdiyi ərazilərimizdə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən son 3 il ərzində genişmiqyaslı minalanma fəaliyyəti aparıldığı və ərazidə partlamamış hərbi sursat problemi nəzərə alınaraq, bu təhdidlərin aradan qaldırılması istiqamətində birgə səylərin həyata keçirilməsi üzrə məsləhətləşmələrin aparılması zərurəti mövcuddur", - XİN rəsmisi vurğulayıb.

Qeyd edək ki, Mixail Yevdokimov "İzvestiya" qəzetinə müsahibəsində deyib ki, Rusiya və Azərbaycan Qarabağ iqtisadi rayonunda müvəqqəti yerləşən Rusiya sülhməramlıları ilə bağlı danışıqların növbəti raundunun tarixlərini razılaşdırırlar. "Bizim sülhməramlı kontingentimizlə bağlı Moskva və Bakı arasında danışıqların növbəti raundunun tarixləri hazırda Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi ilə razılaşdırılır", - o deyib.

Səfir sülhməramlıların Qarabağda qalma müddətinin 2025-ci ildə başa çatacağını xatırladıb.

Diplomat qeyd edib ki, Bakı bölgənin bütün ərazisinə nəzarəti bərpa etdikdən sonra sülhməramlı kontingentin rolu dəyişib: "Hazırda antiterror tədbirləri başa çatdıqdan sonra Rusiya sülhməramlıları Azərbaycan qüvvələri ilə birlikdə ərazidə patrul edir, binaları və mədəni tikililəri mühafizə edir".

İrəvan sərhəd danışıqlarında Rusiya xəritələrinə qarşı

Qriqoryan iddia edir ki, "uğurlu delimitasiya və demarkasiya yalnız bir xəritə ilə məhdudlaşmır" - Bakıdan reaksiyalar



M.Qriqoryan vurğulayıb ki, hər iki ölkə tərəfindən razılaşdırılan təsdiq edilmiş iş proseduru var və ona əsasən görüşlərin nəticələri barədə mütəmadi olaraq məlumat verilir. Onun sözlərinə görə, növbəti görüşlə bağlı razılıq əldə olunmayıb, lakin yaxın vaxtlarda belə bir tədbirin təşkili aktuallaşacaq. Baş nazirinin müavini həmçinin sərhədlərin delimitasiyası prosesində hüquqi əsasə malik topoqrafik xəritələrdən istifadənin vacibliyini vurğulayıb və bu məntiqin Almatı Bəyannaməsinin prinsiplərinə uyğun olmasının zəruriliyini qeyd etdi. Rusiya xarici işlər nazirinin müavininin sərhədlərin demarkasiyası üçün lazımi materiallar və xəritələrin yalnız Rusiya tərəfindən olması barədə bəyanatına cavab olaraq Qriqoryan vurğulayıb ki, uğurlu delimitasiya və demarkasiya çoxlu materiallar tələb edir və bu iş müxtəlif istiqamətlərdə aparılır, yalnız bir mənbə ilə məhdudlaşmır.

Əlbəttə ki, Qriqoryanın delimitasiya ilə bağlı açıqlamaları heç bir məntiqə uyğun deyil. Burada hansısa topoqrafik xəritələrə istinad edilməsi ilə bağlı deyilən fikirlər

sesi aparacaqlarsa, bunun üzərində işlənilməlidir. Burada tarixi-xronoloji, siyasi və digər yanaşmalar olacaqsə, həmin prinsiplərdən biri seçilməlidir. Məhz bu kontekstdə Azərbaycan Almatı bəyanatı əsasında prosesin aparılmasına razı olmayacaq.

Deputat, Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiyaya qarşı mübarizə komitəsinin üzvü Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, son zamanlar Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin səlahiyyətli nümayəndəsi Qaluzinin erməniləri Qarabağa qaytarıb, onların təhlükəsizliyini təmin edə biləcəkləri ilə bağlı açıqlamaları, eyni zamanda bu ölkənin Azərbaycandakı səfirinin "Qarabağ münaqişəsi artıq bitib" deməsi əsas faktorlardır: "Bütün bu açıqlamaların ciddi təsiri var. Ermənistandakı istər müxalif, istər iqtidar qüvvələri nəyin bahasına olursa olsun Rusiyanın regionda rolunun azalmasını istəyirlər. Bunu təbii ki, Qərb də istəyir və dəstəkləyir. Doğrudan da, atəşkəs pozulursa, onda vaxtla gətirilən və vi-

ilə məhv edilən ermənilərin kimlər olması da diqqət çəkir. Erməni mətbuatının məlumatına görə, şərti sərhəddə həlak olan erməni əsgərlər erməni terror təşkilatı olan "Yerkrapa"-nın üzvləridir. Bu nə deməkdir? Ermənistan rəhbərliyi günahı belə boynuna götürürsə, başqa bir sual yaranır: bu terrorçular ora necə düşmüşdülər və ya Qərbin müşahidəçiləri bundan xəbərsizdirlərmi? İki variant ola bilər: bu dəstələr hakimiyyətin özləri tərəfindən yaradılıb, ya da Qərbin ora gətirdiyi terrorçulardır". **A.Nağıyev hesab edir ki, Ermənistan hakimiyyətinin son absurdlar bəyanatları, istər Almatı Bəyannaməsi ilə, istər delimitasiya ilə bağlı olsun, sülh müqaviləsinin imzalanmasına ziyan vuran konkret faktlardır:** "Təbii ki, bir səbəb də budur ki, fevral ayının 24-ü Rusiya ilə Ukrayna arasındakı müharibənin ildönümüdür. Qərb regionda sabilliyin pozulmasında maraqlıdır. Çalışır ki, sülh bərqərar olmasın və Rusiyanı günahlandırсын. Bütün baş verən proseslərdə əsas məqam Rusiyanı regiondan uzaqlaşdırmağa, eyni zamanda onun tə-

missiyanın demarkasiya və delimitasiya üzrə hansı prinsiplərlə işləməsi də müəyyənləşib. Amma bu işin sülh danışıqlarına qədər həll edilməsi müşküldür. Azərbaycan təklif etmişdi ki, bu məsələlərin dəqiqləşməsi vaxt aparaçağından həmin məsələlər sülhdən sonra da aparıla bilər. Ermənistan Parlamentinin sədri bunu istisna etməmişdi və bu fikrinə görə tənqid hədəfi olmuşdu. Ermənilər 29,8 min kvadratkilometrlük ərazidə Ermənistanın tanınmasının da bu ərazilər çərçivəsində aparılmasını istəyirlər. Mher Qriqoryanın da Almatı Bəyannaməsini xatırlatması bu istekdən doğur. Amma sərhədlərin təyini üçün başqa variantlar da var və tarixi xronoloji, torpaq üzərində və siyasi prinsiplərdən çıxış etmək olar. Ermənistanın təklif etdiyi 1975-ci il xəritələri də həmin prinsipləri əhatə etmir. Birinci, Ermənistan elan olunarkən onun ərazisi 9 min kvadratkilometr olub. Nə üçün həmin dövrün topoqrafik xəritələri nəzərə alınmır? Çünki Ermənistan bundan qaçır. Rəsmi İrəvan faktiki olaraq bu prosesin uzadılması üçün hər gün bir hoqqa çıxır. Son nəticədə sülh sazişi gecikir". **Q.Çaxmaqlının sözlərinə görə, sülhü uzatmaqla Ermənistan dünyada gedən proseslərin onun xeyrinə dəyişəcəyinə və Qərbdən dəstək alacağına ümid edir:** "Şübhəsiz ki, ortada işğal altında olan 8 kənd və Zəngəzur koridoru amili də bu prosesdə rol oynayacaq. Ermənistanın Zəngilan istiqamətində təcridatı da proseslərin uzadılmasına hesablanıb. Ermənistan sülhə gəlmir, onu məcbur etmək reallığı ortaya çıxır".

□ **E.PAŞAŞOV,**
"Yeni Müsavat"



İnflyasiyaya uğramış patriotizm

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Cəmşid Naxçıvanski adına hərbi litseydə yeyinti yə yol verilmişdir, hazırda bu cinayət işi üzrə 3 nəfər zabitimiz dindirilir. İçlərində həтта general da vardır. Adlarını ona görə yazmadım ki, ayıbdır.

Yeyinti yox, onun miqdarı ayıbdır, ona görə. Təsəvvür elə, general, polkovnik və mayor (mayoru özümdən yazdım, üçüncü zabitin rütbəsi məlum deyil; bəlkə həтта leytenantdır) əlbir olaraq dövlətin nə qədər vəsaitini əkişdirmişlər? Yox, mən bunu yazmağa utanıram. Korrupsiya ilahəsi adama qənim olar. Aman, tanrım, axı bu nə məbləğdir? Bu necə xırdaçılıqdır? Haramıza, hansı günümüzə yaraşır? Bəyəm biz oğullarımızı bunun üçün böyüdüürük? Vətənpərvərlik tərbiyəsi budurmu? Hey-hat! Əfsus! Haşa!

Nəsə, birtəhər özümü toplayıb yeyintinin məbləğini yazıram: 3 milyon 450 min manat.

Biabırçılıqdır. Artıq biz bu cür pullara görə də kimisə tuturuq. O tərəfdən də Mərkəzi Bank açıqlama verir, deyir dollara tələbat artıbdır. Artar da bə! Sən gəl vətən oğullarını 3-5 milyona görə bas içəri, sonra denən vətən əcdadımızın mədfəndir, vətəni sevməyən insan olmaz, filan, falan... Bu cür getmə patriotizmdə inflasiya kəlləçarxa qalxacaqdır.

Üstəlik, zabit yoldaşlar məhkəmədə bildirir ki, pulların hamısı bizə qalmırdı, 30-40 faizi maliyyə idarəsinə gedirdi. Yəni, idarə öz yeyintini təşkil eləyirmiş. Mexanizm qısaca belədir: dövlət büdcəsindən pulu olmayan işlərə, xəyali kadrılara (ölü canlar) ayırırsan, sonra yerində nağdlaşdırılır, faizi yerdəki müdirə verilməklə geri qaydır. Ancaq mexanizm cəhənnəm olsun, bizi düşündürən məbləğdir!

Vaxt var idi, general tutulanda minimum 32 milyon çıxırdı. Bankiri içəri basırdıq, 2 milyard yeyinti müzakirə edilirdi. Deputat-biznesmen qulaqlanırdı, bunda da minimum 50-100 milyon söhbəti gedirdi. Ən axırkı sosial inkişaf nazirimiz yadıma gəlir, 27 milyonunu bir aldırlar, 8 milyonunu da boynuna qoyublar - şərti cəza müddətində dövlətə qaytarmalıdır. Burada isə hansısa 3 milyon yarımın davası açılib.

Vətənpərvərlik tərbiyəsində məbləğin rolu mütləqdir. Özəlliklə, hərbi işlərdə. Misal üçün, sən kəşfiyyata əsgər göndərirsen, o da gedir düşmənin zabiti əvəzinə hansısa yetim çağırışını qulaqlayır gətirir. Yaxud, snayper götürür hansısa giziri vurur. Bu mövzuda əsgərlikdə bir anekdot eşitmişdim. Deyir, bir nişançı əsgər düşmən tərəfdən kimisə vurur, gəlir onun poqonundakı ulduzları təsvir edir. Komandir deyir, əhsən, vurduğun leytenantdır, 200 manat mükafat alırsan. İkinci dəfə kapitan vurur, 500 manat mükafat, üçüncü dəfə gizir vurur, komandir deyir: "Gizirə görə sənə cərimə düşür. 600 manat cərimə olunursan".

Güman edirəm bizim qəhrəman zabitlərimiz 3 milyon yeyinti ittihamıyla yanaşı, xırdaçılıq etdikləri üçün də ittiham olunmalıdır. Bu, dövlət olaraq, millət olaraq bizim nüfuzumuza xələl gətirir, dünyada bizi biabır edir. air demişkən: "Həyat səni güldürəndə gülərsən, Hü - nərən var ağladanda gül görüm!" Dəqiq belədir.

Deputatlardan da xahiş edirik, büdcə yeyintilərinə görə cəza limitini 5 milyon manat-zad qoysunlar. Bundan aşağı oğurlayan ağırlaşdırıcı hal sayılsın, 15 il verilsin. Ədalətinizə güvənirəm.

Elə dünən bu cinayət işi mövzusunun böyründə xəbər getmişdi ki, Bakıda hansısa manis 8 milyona restoran tikdirmişdir. Manisa elə dəyər verirsən, zabiti də tutursan. Buna necə dözmək mümkündür? Şəxsən mən dözmürəm.

"Qarabağ məsələsi bağlanıb. Bu məsələ sentyabrda həll olunub. Rusiyanın Azərbaycan-dakı səfiri Mixail Yevdokimov "İzvestiya" qəzetinə müsahibəsində deyib.

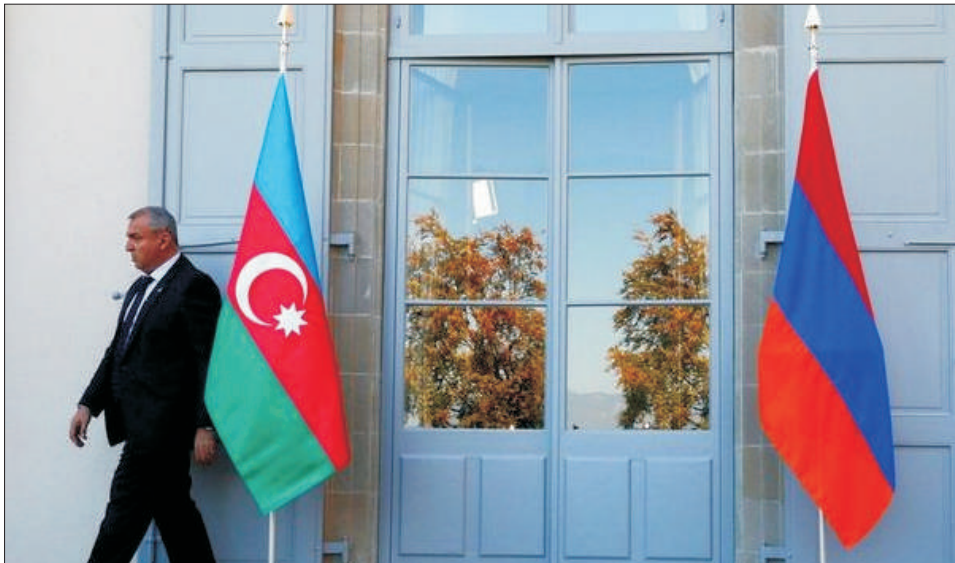
"Qarabağ məsələsi bağlanıb. Bütün bu illər ərzində Rusiya Qarabağ problemini sülh yolu ilə həll etmək üçün səylər göstərib. Təəssüf ki, alınmadı: bu mövzu sentyabrda güc əməliyyatı ilə bağlandı. Rusiya hər zaman bu məsələdə çox mühüm rol oynayır. Rusiya tərəflər arasında sülh müqaviləsi üzrə danışıqlarda maksimum dəstək verməyə hazırdır", - diplomat vurğulayıb.

Bakı ilə İrəvan arasında sülh müqaviləsi layihələrinin mübadiləsinin həyata keçirildiyini xatırladan səfir Azərbaycanın təklifinin "tamamilə əsaslandırılmış" olduğunu vurğulayıb: "İndi Ermənistan və Azərbaycan bilavasitə sülh müqavilələri layihələrini mübadilə edirlər. Azərbaycan tərəfinin təklif etdiyi şey, mənəcə, tamamilə əsaslandırılmış, bir qayda olaraq, tərəflər arasında sülh müqavilələrində mövcud olan standart müddəə və maddələrdir. Prinsipcə Bakının irəli sürdüyü təkliflərə əsasən, mənə elə gəlir ki, bu danışıqlar yeterincə tez başa çatdırıla bilər".

Yevdokimov həmçinin Rusiyanın "Moskva platformasını" təqdim etməyə və s. məsələlərdə tərəflərə yardımçı olmağa hazır olduğunu söyləyib: "Biz Moskva platformasını təqdim etməyə hazırıq, lazım gələrsə, ekspertizamızı, mətnlə bağlı məsləhətlərimizi verməyə hazırıq. Azərbaycanlı həmkarlarımızla çox yaxşı qarşılıqlı əlaqələrimiz var".

Sabiq xarici işlər naziri, politoloq Tofiq Zülfüqarov Bakupost.az-a deyib ki, Azərbaycanda seçki başa çatıb və ola bilsin ki, sülh danışıqları prosesi bir qədər fəallaşsın. Politoloq qeyd edib ki, Azərbaycanın mövqeyi birbaşa danışıqlarda məsələlərin həllinə nail olmaqdır. Görünən odur ki, bəzi oyunçular iki ölkənin şərti sərhədində hansısa təxribat törədib sonra orada missiyanın yerləşməsinə tələb edəcəklər. Bununla da kənar oyunçular burada öz varlıqlarını təsbit etmiş olacaqlar. Belə bir ehtimallar dəyərləndirilir".

Deputat Bəhruz Məhərrəmov hesab edir ki, Rusiya artıq reallığı tam şəkildə anlayır və Azərbaycanla faydalı əməkdaşlıqda çox maraqlıdır: "Aydın ki, hər bir dövlətin özünün maraqları var və beynəlxalq hüquq da bu mənafehlərin uzlaşdırılmasına xidmət edir. Bu gün regionda



Sülh masası dartışması yenə başladı

Brüsseldən sonra Moskva da öz vasitəçi platformasını təqdim etməyə hazır olduğunu söylədi - reaksiyalar

cərəyan edən proseslərə diqqət etsək, çoxsaylı problemlərin kökündə məhz maraqların uzlaşdırılma bilməməsi dayanır. Lakin Azərbaycan Ermənistan istisna olmaqla, bütün qonşuları ilə, o cümlədən Rusiya ilə maraqlarını uyğunlaşdırmağa hazırdır. Təsədüfi deyil ki, istər Vətən müharibəsi, istərsə də, antiterror tədbirləri zamanı rəsmi Moskvanın tutduğu mövqe Bakını tam qane etdi. 10 noyabr bəyanatı məhz Rusiyanın vasitəçiliyi ilə qəbul edildi. Əlbəttə, bu, Rusiyanın sırf Azərbaycanın maraqlarından çıxış etməsi anlamına gəlmir, əksinə, bu, sadəlövlüklər olar. Qeyd etdiyimiz kimi, Moskvanın öz maraqları var və xüsusən ötən 3 il ərzində Qarabağda sülhməramlıların fəaliyyəti ilə bağlı bizi narahat edən kifayət qədər məqamlar olub və həтта ən ali səviyyədə dilə gətirilib. Lakin son nəticədə Moskvanın ümumi yanaşmaları Bakını qane edir. Məsələnin kökündə isə cənab İlham Əliyevin beynəlxalq hüququ rəhbər tutaraq milli prioritetləri doğru seçməklə yaratdığı reallıq və Bakı ilə Moskva arasında ortaq çıxarların müəyyənləşdirilməsi dayanır. Səfir Mixail Yevdokimovun "Qarabağ məsələsinin bağlanması" barədə bəyanatının kökündə də məhz bu amillər dayanır. Rusiya yaxşı başa düşür ki, Qərb qütbü artıq başa çatmış münaqişənin yenidən alovlandırılmasına regiona təsir imkanı kimi, o cümlədən Rusiyanın Ermənistandan sıxışdırılıb çıxarılması mexanizmi kimi ba-

xır. Qərb bu prosesdə nə beynəlxalq hüquq, nə də Ermənistanın milli mənafehləri maraqlandırmır. Azərbaycan isə özünün güc və imkanları hesabına, habelə irəli sürdüyü arqumentlərlə regionun Qərblə Rusiyanın qarşıdurma məkanına çevrilməsinə, qütblərə ziddiyyət nöqtəsinə çevrilməsinə imkan vermir. Qərbin ayrı-ayrı dairələri Azərbaycana münasibətdə təzyiq, təhdid, yaxud sanksiya dili ilə danışmağa cəhd göstərsə də, cənab İlham Əliyev elə geosiyasi konfigurasiya formalaşdırıb ki, artıq bölgəyə sağlam maraqlarla baxan hər kəsin maraqları Azərbaycanla üst-üstə düşür. Məsələn Avropa Parlamentinin qərəzli mövqeyinə baxmayaraq Avroparlamentin 10-a yaxın üzv ölkəsi Azərbaycanla strateji tərəfdaşdır. Yaxud Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyində həlledici rollardan birini oynayır. Bundan başqa, Azərbaycanın təklif etdiyi layihələr bəşəri fayda əxz edir, məsələn Zəngəzur dəhlizinin reallaşmasını regionda qeyri-adekvat maraq güdməyən hər bir aidiyyəti beynəlxalq subyekt arzulayır. Bu mənada, Rusiya da reallığın fərqiyləndirir və Ermənistandan fərqli olaraq suverenliyini qorumuş qüdrətli Azərbaycanla hansısa münaqişə fonunda yox, bərabər hüquqlu tərəfdaş kimi əməkdaşlığın daha faydalı olduğunu anlayır".

Sabiq deputat, siyasi təhlilçi Sona Əliyeva şimal qonşumuzun sülhməramlılarını Qarabağdan çıxar-

maq barədə düşünməli olduğunu qeyd etdi: "Rusiya Qarabağ münaqişəsinin bitdiyini qəbul edir və bu, Azərbaycanın maraqlarına tam şəkildə uyğundur. Fikrimcə, Kreml bu ilin ikinci yarısından etibarən qoşunlarını Qarabağın dağlıq hissəsindən birdəfəlik çıxarmaq haqqında düşünməlidir. Hesab edirəm ki, Bakı və Ankaranın birgə addımları Moskvanı bu barədə razı sala biləcək. Ümumiyyətlə, cəbhə xəttində baş verən son hadisələr göstərir ki, Qərb ölkələri Zəngəzur və Qazax istiqamətində növbəti təxribatlara hazırlaşır. Buna görə də Azərbaycandan çıxarılaq rus qoşunları elə Ermənistan ərazisində möhkəmlənməlidir. Hesab edirəm ki, Qazaxın və Naxçıvanın işğaldakı kəndləri Azərbaycana qaytarılarkən Ermənistan və Azərbaycan qoşunları arasında sülhü rusiyalı sülhməramlılar təmin etsələr daha yaxşı ola bilər. Ən azından onların bu istiqamətdə 5 illik təcrübələri də mövcuddur. Bundan başqa, anklav ərazilərdə gediş-gəlişi təhlükəsiz şəkildə həyata keçirmək üçün gələcəkdə rus hərbiçilərin köməyindən yararlanmaq mümkündür. Bu, həm də bizim hər hansı erməni təxribatından minimum sığortalanmağımıza da böyük köməkdir. O ki qaldı sülh müqaviləsinin Moskvanın əhatə dairəsi çərçivəsində imzalanmasına, bizim üçün bunun elə bir önəmi yoxdur. Biz böyük sülh müqaviləsinin imzalanmasını bütün nüanslardan üstün tuturuq. Bu saziş Azərbaycan və Ermənistan sərhədində də, Gürcüstanda da imzalanıla bilər. Ermənistan isə müqavilənin Rusiyada imzalanmasına razı deyil. Çünki baş nazir Nikol Paşinyanın Qərbdəki ağaları buna razı olmayacaqdır".

□ **Cavanşir ABBASLI**
 "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) bölmələri tərəfindən keçirilmiş "qisas əməliyyatı" nəticəsində ölən erməni hərbiçilərin sayı artıb. Ermənistan tərəfinin 4 hərbiçisi məhv edilib, 1-i yaralanıb. Bu barədə Ermənistan Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidmətinin məlumatına görə, 13 fevral tarixində Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin dünən törətdikləri təxribata cavab olaraq "qisas əməliyyatı" keçirilib. Əməliyyat nəticəsində dünən əsgərimizə atəş açılan Ermənistan silahlı qüvvələrinin Qafan rayonunun Nerkin-And yaşayış məntəqəsinin yaxınlığındakı döyüş postu tamamilə darmadağın edilib, döyüş mövqeləri susdurulub.

Xatırladaq ki, fevralın 12-də Azərbaycan-Ermənistan şərti dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu ərazisindən keçən hissəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının Zəngilan rayonunun Kolluqışlaq kəndi ərazisində yerləşən mövqeyinə Ermənistan silahlı qüvvələrinin Qafan rayonunun Nerkin-And yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqeyindən açılan atəş nəticəsində hərbi qulluqçumuz yaralanıb.

Yaralanan Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçusu Perviz Xəlilzadə 2001-ci ildə anadan olub. O, Bərdə rayonunun Qarayı-sifli kəndindəndir.

Azərbaycan sülh prosesinə sadıqdır və Ermənistan tərəfi bu istiqamətdə söyləri təhlükə altına qoya biləcək hərbi eskalasiyalardan çəkinməyə çağırır.

Bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən məlumat verilib. Bildirilib ki, Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ermənistan tərəfinin təxribatına qarşı gördüyü tədbirlərin eskalasiya üçün bəhanə olması ilə bağlı iddiaları tamamilə əsassızdır.

Azərbaycan hərbi qulluqçusunun yaralanması ilə nəticələnən hərbi təxribatdan sonra Azərbaycan tərəfi erməni hərbi postundan irəli gələn təhlükəni aradan qaldırıb. Bu tədbir sırf cavab tədbiri idi.

Ermənistanın sülh prosesinə zərbə sayılan alçaq təxribata əl atması, sərhədimizi snayperlə yaralanması, həmçinin 2020-ci ildəki kimi Tovuz istiqamətindən təxribat törədilməsi faktı təbii ki, sakit qarşılanı bilməzdi. Bu xain təxribat Azərbaycan dövlətinin qururuna toxunmaq cəhdi idi. "Yeni Müsavat"a DSX-dən bildirilib ki, 13 fevral tarixində Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX)

Ermənistanın xain təxribatı, Azərbaycanın "qisas əməliyyatı"

Bir neçə aydır sakitliyin hökm sürdüyü sərhəddə qan tökülməsində hansı qüvvələr maraqlıdır?

bölmələri tərəfindən Ermənistan silahlı qüvvələrinin törətdikləri təxribata cavab olaraq qisas əməliyyatı keçirilib. Məlumatla görə, əməliyyat nəticəsində əsgərimizə atəş açılan Ermənistan silahlı qüvvələrinin Qafan rayonunun Nerkin-And yaşayış məntəqəsinin yaxınlığındakı döyüş postu tamamilə darmadağın edilib, döyüş mövqeləri susdurulub. "Məhv edilmiş döyüş postunun şəxsi heyəti arasında ciddi itkilərin olması barədə məlumatlar mövcuddur. Ermənistan tərəfinin Azərbaycan-Ermənistan şərti dövlət sərhədində əməliyyat şəraitinin gərginləşdirilməsinə yönələn hər bir təxribatına bundan sonra daha ciddi və qəti tədbirlərlə cavab veriləcəkdir. Baş vermiş hadisəyə görə məsuliyyət tam şəkildə Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür", - məlumatda deyilir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bir neçə gün əvvəl Ermənistanla de-fakto sülh şəraitinin mövcud olduğunu bildirməsindən sonra şərti sərhəddəki bu təxribatlar heç şübhəsiz ki, bölgədə gərginliyi tətikləmək istəyən qüvvələrin diktəsi ilə törədilib. Ancaq bu da var ki, baş nazir Nikol Paşinyan da xarici mətbuata son müsahibəsində Azərbaycanı və konkret olaraq dövlət başçımızı ittiham etmişdi, sersəm iddialar səsləndirmişdi. Deməli, təxribat ssenarisi Paşinyanın kabinetində hazırlanıb.

Rusiya Azərbaycan-Ermənistan şərti sərhədində törədilən təxribatla bağlı tərəfləri təmkinli olmağa çağırır. Bu barədə Rusiya prezidentinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Dmitri Peskovun bəyanatından aydın olub. "Moskva Bakı və İrəvan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması üçün danışıqlar prosesinin davam edəcəyinə ümidvardır", - Peskov deyib. O, hadisələri çox diqqətlə izləyəcəklərini və hər iki tərəflə təmasları davam etdirəcəklərini vurğulayıb. D.Peskov əlavə edib ki, belə

hadisələr danışıqlar prosesinin irəliləməsinə kömək etmir və sülh müqaviləsinin imzalanmasına yaxınlaşdırmır. "Amma ümid edirik ki, (sülh müqaviləsinin imzalanması üçün danışıqlar - red.) prosesi davam edəcək", - deyər Rusiya prezidentinin mətbuat katibi vurğulayıb.

Hələlik nə Avropa İttifaqının Ermənistandakı mülki müşahidə missiyasından, nə də digər qurumlarında Ermənistanın təxribatına reaksiya yoxdur. Əslində onların son xain təxribatı ittiham edəcəyini də gözləyirik. Əslində Ermənistanı təxribatçı hücumlara həvələndirən də məhz həmin "mülki" missiya və Qərbin ayrı-ayrı paytaxtları, təsisatlarıdır. Azərbaycanın "qisas əməliyyatı" nəticəsində məhv edilənlərin azı ikisinin "Yerkrapa" adlı terrorçu təşkilatın müzdlularının olması faktı əslində çox şey deyir. Bu təşkilat 1993-cü ildə Azərbaycan ərazilərinin işğal olunması prosesində yaradılmışdı və Qarabağda saysız-hesabsız cinayətlər törətmişdi... Beləliklə, sülhdən danışan Ermənistan terrorçuları qabağa verib.

Politoloq Elxan Şahin oğlu da hesab edir ki, Nikol Paşinyan sərhəddə gərginlik və Azərbaycanla yeni müharibə istəmirsə, ilk işi "Yerkrapa" terror təşkilatının üzvlərini sərhəddən uzaqlaşdırması və türk-silah etməsi olmalıdır: "Bu təşkilat ordu komandanlığına və hökumətə tabe deyil. Bu təşkilatla əmlərləri Rusiyanın hərbi agentura şəbəkəsindən tutmuş "Qarabağ klanının" rəhbərliyinə qədər şəxslər verir. "Yerkrapa"-nın Birinci Qarabağ müharibəsindən başlayaraq Rusiya hərbi agenturası ilə əməkdaşlığının uzun tarixi var. Paşinyan bu terrorçu təşkilatı türk-silah etməsə sərhəddə təxribatlar sənəyməyəcək və bu Ermənistan baha başa gələcək". **Ekspert hesab edir ki, rəsmi Bakının İrəvandan tələbləri sırasına "Yerkrapa" qruplaşması türk-silah olunaraq sərhəddən uzaqlaşdırılmalıdır" şərti də əlavə olunmalıdır:** "Brüsselə də sualımız var: "Əgər erməni snayperi Azərbaycan mövqelərinə atəş açırsa, Sizin Ermənistandakı fəaliyyətinizin mənası nədir, nəyi monitorinq edirsiniz?" Bunlar Azərbaycan ərazisinə dərindən baxmaq əvəzinə, həmin durbini arxa tərəfə çevirib baxmalıdırlar. Əsl təhlükə arxa tərəfdədir".



Məşhur britaniyalı politoloq Neil Uatson Modern.az-a açıqlamasında bildirib ki, təxribatın arxasında üç səbəb dayanır: "Birincisi, onlar Ermənistan cəmiyyətində və siyasətində ən yüksək səviyyədə mövcud olan revanşist əhval-ruhiyyəni təmsil edirlər. Bu insanlar sülh prosesini pozmaq niyyətindədirlər və Qarabağın tarixi ilə bağlı öz miflərinə köklü şəkildə inanırlar", - o qeyd edib. Ekspertin sözlərinə görə, İlham Əliyevin prezident seçkilərində yenidən seçilməsinin səbəblərindən biri də İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı kimi mühüm rol oynaması və sonradan bu faciənin aradan qaldırılması üçün həyata keçirilən anti-terror tədbirləri ilə bağlıdır.

"Ermənilərin bu təxribatları onun nailiyyətlərinin gücünə şübhə yaratmaq məqsədi daşıyır. Üçüncüsü, onlar öz xalqının lideri kimi Nikol Paşinyanın zəif tərəflərini nümayiş etdirirlər, çünki o, ölkədəki revanşistləri idarə edə bilmir", - deyər o bildirib.

□ **Elsad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"**

Avropa Şurasının baş katibindən çağırış

Avropa Şurasının baş katibi Mariya Peçinovici-Buriç Ermənistan-Azərbaycan şərti sərhədində baş verən atışmalarla bağlı xəbərlərdən narahatlığını bildirib.

Mariya Peçinovici-Buriç Buric X sosial şəbəkəsində (keçmiş twitter) yazıb.

"Ermənistan-Azərbaycan sərhədində atışma xəbərləri bizi narahat edir. Biz hər iki tərəfi güc tətbiq etməkdən çəkinməyə çağırırıq. Dialoq davamlı sülhə aparar yeganə yoldur".

"Jermuk" suyunun Rusiyaya idxalına qadağa qoyuldu

Rusiya istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi və insan rifahı sahəsinə nəzarət üzrə federal xidməti ("Rospotrebnadzor") Ermənistanda istehsal olunan "Jermuk" suyunun idxalının dayandırılması barədə qərar qəbul edib. "Jermuk" suyundan içən Vladıqafqaz şəhər sakininin qida borusunda və mədəsində problem yaranıb. Məlum olub ki, şüşəyə su əvəzinə, sirkə doldurulub.

Araşdırmalar bitənədek Ermənistandan "Jermuk" suyunun idxalına və Rusiya ərazisində satışına qadağa qoyulub.

Baş prokuror BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi ilə görüşdü

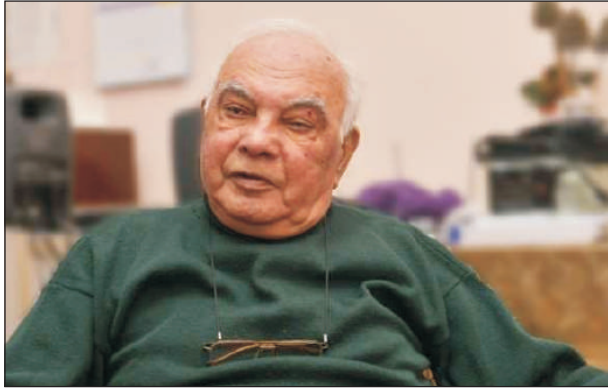
Baş prokuror Kamran Əliyev Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi xanım Vladanka Andreyeva ilə görüşüb.

Bu barədə Baş Prokurorluqdan məlumat verilib. K.Əliyev Azərbaycanla BMT və onun qurumları arasında münasibətlərin yüksək səviyyədə olmasını bildirib.

Baş prokuror həmçinin dünyanın ən mötəbər beynəlxalq tədbirlərindən biri olan BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının - COP29-un ölkəmizdə keçirilməsinin dünya ölkələrinin növbəti dəfə Azərbaycana olan böyük etimad və hörmətinin, o cümlədən ölkəmizin dünya miqyasında artan nüfuzu və güclü mövqelərinin göstəricisi olduğunu xüsusi ilə vurğulayıb.

BMT-nin rezident əlaqələndiricisi Vladanka Andreyeva səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildirərək Azərbaycanın sədrliyi çərçivəsində təşkil olunacaq COP29 kimi nüfuzlu beynəlxalq konfransın önəmindən və dünya dövlətlərinin üzlaşdığı global ekoloji problemlərin həllinə töhfəsindən danışdı.

Görüşdə tərəfləri maraqlandıran bir sıra məsələlər, o cümlədən Baş Prokurorluqla BMT-nin Narkotiklər və Cəzəkarlıqla Mübarizə İdarəsi (UNODC) arasında cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq və sair məsələlər ətrafında faydalı müzakirələr aparılıb.



Cavanşir Quliyevin əziyyət çəkdiyi nadir xəstəlik

Azərbaycanda 2 nəfərdə var...

Türkiyədə müalicədə olan bəstəkar Cavanşir Quliyev bir neçə ildir nadir xəstəliklərin birindən müalicə alır. "Əməkdar incəsənət xadimi, bəstəkar Cavanşir Quliyevin vəziyyəti yaxşıdır". Oxu.az xəbər verir ki, bu barədə onun yaxın dostu Ramiz Mirzəyev məlumat verib. R.Mirzəyev Cavanşir Quliyevin əməliyyatdan sonra özünü yaxşı hiss etdiyini bildirib.

Xatırladaq ki, Türkiyədə səfərdə olan Cavanşir Quliyevin fevralın 5-də halı pisləşib. İstanbulda dərhal xəstəxanaya yerləşdirilib. Beyninə qan sızdığı deyilib. Bəstəkarın ilk günlərdə vəziyyəti ağır olub.

Bəstəkar Cavanşir Quliyevin müalicəsinə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən dəstək verilir.

Son zamanlar aparılan müalicə və steroid dərmanların təsirindən üzü və bədən şişən bəstəkar müsahibələrində nadir autoimmun xəstəlikdən əziyyət çəkdiyini bildirmişdi. Medicin.az xəbər verir ki, Cavanşir Quliyev dəqiq diaqnozunu adını heç vaxt açıqlamayıb. "Mənim bir xəstəliyim var: ağır və üzde görünən xəstəlik deyil, amma onu boş buraxsan, adamı öldürür. Autoimmun xəstəliklərdəndir. 5 milyon adama birində aşkarlanır. Azərbaycanda iki nəfərdə var. Belə xəstələr bədəndəki maye qabarcıqlar şəklində müxtəlif yerlərdən çıxır. Müalicə ilə xəstəliyi nəzarətdə saxlamaq mümkündür. Bunun üçün bir dərman var, ömürboyu qəbul etmək lazımdır. Çox güclü dərmandır, əks-təsirləri də olur".

Autoimmun xəstəliklər immun sistemin funksiyasının pozulması və öz-özünə düşməni kəsilməsidir. Bu zaman hansısa orqanda, toxumada hüceyrələr özü-özünə hücum edib, həmin orqanı məhv etməyə başlayır. Yəni immun sistemin özünü tanıma proqramı pozulur.

Sistem xəstəliklər başlayır, çünki zamanla digər orqan və toxumaların da zədələnməsi baş verir. Autoimmun xəstəliklərin dəqiq səbəbi məlum deyil. İrsi olaraq keçə bilir, iltihabi xəstəliklər, viruslar, stress və immunitetin özəlliyindən qaynaqlana bilər. Məsələn, çox insanlarda müharibədən, eləcə də pandemiya və covidən sonra baş qaldırıb. 100% müalicəsi yoxdur. Autoimmun xəstəliklərin cərrahi müalicəsi yoxdur.



Bruselyoz xəstəliyinə qarşı monitorinqlər başlayır

Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi (AQTA) bruselyoza qarşı epizootoloji vəziyyətin sabitliyinin təmin edilməsi məqsədilə seroloji monitorinqlər keçirəcək.

Qurumdan "Report"a verilən məlumata görə, fevralın 19-dan 29-dək davam edəcək tədbir zamanı 146 yaşayış məntəqəsində (47 rayon (şəhər)) fəaliyyət göstərən 50 başdan yuxarı südlük istiqamətli iribuynuzlu heyvanların saxlanıldığı 211 fərdi və fermer təsərrüfatlarında 1 yaşdan yuxarı ümumilikdə 2750 baş dişi heyvandan diaqnostik qan nümunələri götürüləcək.

Nümunələr bruselyoz xəstəliyi üzrə epizootoloji şəraitin öyrənilməsi, həmçinin dabaq və nodulyar dermatitə görə peyvənd olunduqdan sonra immun fonun təyin olunması məqsədilə Qida Təhlükəsizliyi İnstitutunun müvafiq laboratoriyalarına təqdim olunacaq.

Monitorinqlərdə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin müfəttişləri və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyinin Heyvan Sağlamlığı və Baytarlıq Xidmətləri İdarələrinin mütəxəssisləri iştirak edəcəklər.

Qeyd edək ki, insanların bruselyoza yoluxmasının yeganə mənbəyi xəstə heyvanlardır və əksər hallarda yoluxma süd və süd məhsulları vasitəsilə baş verir.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) baş direktoru Tedros Adhanom Gebreyesus yeni pandemiya ilə bağlı xəbərdarlıq edib. O, bunun mümkün olduğunu bildirib. "Amma insanlar buna hazır deyillər. Dünya hələ də növbəti X xəstəliyinə və növbəti pandemiya hazır deyil. Əgər sabah növbəti pandemiya olsa, dünya COVID-19 zamanı qarşılaşdığımız eyni problemlərlə üzləşəcək", - ÜST-ün baş direktoru vurğulayıb.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, Azərbaycanda 2022-ci ildə qızılca yoluxma, sadəcə, 1 nəfərdə qeydə alınmışa, 2023-cü ilin yanvar-noyabr ayları arasında bu say 1493-ə çatıb.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) verdiyi məlumata görə isə 2023-cü ilin noyabr ayı ərzində Azərbaycanda 2919 nəfər qızılca xəstəliyinə yoluxub. Maraqlıdır ki, DSK-nın təqdim etdiyi məlumatla, ÜST-ün verdiyi məlumat arasında kəskin fərq var, lakin hər iki statistika görə bu, son 23 il ərzindəki ən yüksək yoluxma olub. Səhiyyə qurumları ölüm sayını açıqlamasa da, son üç ayda yayılan məlumatlar onu göstərir ki, uşaqlar arasında qızılcadan ölüm halları artmaqdadır. Hətta qeyri-rəsmi rəqəmlər bu rəqəmin 20-ni üstələdiyini də deyir.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, artıq bir neçə aydır qızılca ilə bağlı modul tipli xəstəxanalara xeyli insanın yerləşdirildiyi bildirilir. Hazırda nə qədər insanın müalicə aldığı sualı ilə bağlı TƏBİB-ə sorğu ilə müraciət etdik. Qurumdan "Yeni Müsavat"-ın sorğusuna belə cavab verildi: "Qızılca xəstələrinin sayı daim dəyişkəndir, bu barədə məlumat verə bilmirik".

Xəstələrlə bağlı açıq məlumat verilmədiyindən əhali arasında da təşviş yaranıb, şikayətlər artıb.

Cəlilabad rayonunda isə qızılca virusuna yoluxma sayında yenidən artım qeydə alındığı bildirilir. (Report) Rayonda noyabr ayından bu günədək 493 nəfər qızılcaya yoluxub. Onlardan 18 yaşdan kiçiklər 318 nəfər, böyüklər isə 175 nəfər təşkil edir. Hazırda aktiv xəstə sayı 47 nəfərdir. Xəstələrdən 3-ü stasionar şəraitdə müalicə olunur.

Azərbaycan Tibb Universitetinin professoru Musa Qəniyev mövzu ilə



Qızılca ilə bağlı statistika gizlədilir

TƏBİB-dən "xəstələrin sayı daim dəyişkəndir, məlumat verə bilmirik" deyilir; **Professor:** "Epidemik alovlanmaya səbəb qızılcanın yeni ştamıdır" iddiası əsassızdır..."

bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini açıqladı. O dedi ki, "qızılcanın patogenlik və letallığı (ölüm törətməsi) yüksək olan yeni ştamı yayılıb" fikrini hazırda bəzi həkimlər də söyləyir: "Elmi əsası olmayan, insanları gərginlik və qorxu altında saxlayan bu cür iddialara aydınlıq gətirmək istəyirəm.

Qızılca virusunun bütün ştamlarına xas olan xüsusiyyət genom quruluşun 15 894 nukleotid ardıcılığından ibarət olmasıdır. Virusun A, B, C, D, E, F, G, H adlandırılan 8 qrup ştamı və 15 genotipi (yanmştam) vardır. Müxtəlif dövrlərdə H1 (72), D5 (16), D9 (34), B3 (28), G3 (5) genotiplər qısa müddətli olsa da dominantlıq edib. Lakin əksər dövrlərdə, eləcə də hazırda dominant olanlar D4 (421), D6 (174) və D8 (816) kimi 3 genotipə məxsus ştamlardır.

Genom analizi bu ştamların nukleid ardıcılığında heç bir kəmiyyət və ya struktur dəyişikliyi olmadığını təsdiq edir. Yəni hər üç genotipdə 15894 nukleotid sıralanması və amin turşu ardıcılığı olduğu kimi saxlanılır. Başqa sözlə, virusun bir zəncirli RNT-sinin əsas zülalları olan NP (nukleokapsid zü-

l), M (matriks zülal), H (hemaglyutinin) və hemolizində praktik əhəmiyyət kəsb edən struktur dəyişikliyi yoxdur. Fərqli mutant ştamlarda yalnız virusun hüceyrəyə daxil olmasına xidmət edən F zülalında dəyişiklik (amin turşu əlavəsi, itkisi və ya çarpaz bağlanma) baş verir. Bu əmsal Ro indeksini müəyyənləşdirdiyindən, patogenlik və letallıq əmsalı ilə heç bir bağlılığı yoxdur. 10/9 nisbətində yoluxdurma əmsalı da olduğu kimi sabit saxlanılır. Odur ki, hazırkı epidemik alovlanmaya səbəb qızılcanın yeni ştamıdır fikri tamamilə yanlış və əsassızdır.

Alovlanmaya səbəb hələ iki il əvvəl dəfələrlə söylədiyim və yazdığım kimi, pandemiya dövründə uzunmüddətli sərt karantin, məlum səbəbdən vaksinasıyaya neqativ münasibətin yaranması və uşaqlar arasında qızılcaya qarşı "peyvəndləmə təqviminə" düzgün əməl olunmamasıdır. Çünki qızılca əleyhi ne peyvəndin ilkin dozasının 85%-dən aşağı olduğu lokal ərazilərdə qızılca epidemiyasının baş verməsi qaçılmazdır. Halbuki 2022-ci ildə bu rəqəm 83%, keçən il isə daha aşağı faiz nisbətində (71%-dən az) olub. Odur ki,

hazırda "peyvənd təqviminə" düzgün əməl edilməyən bütün ölkələrdə, o cümlədən bizim ölkədə də qızılca müşahidə edilən kəskin artım tamamilə qanunauyğun və gözləniləndir. Buna görə təşviş və qorxuya düşməyə heç bir əsas yoxdur".

Professor əlavə edib ki, fevral ayının üçüncü ongünlüyündən başlayaraq vəziyyət normallaşacaq, sporadik yoluxma isə Novruz bayramına qədər davam edəcək: "Qızılcaya yoluxanlara ikincili mikrob infeksiyasının yoluxması təsdiq olunmadığı hallarda antibiotik, antiviral preparat, xüsusən insanlar arasında hazırda çox populyar olan "sistem" vurulması, immun sistemin supressiyası səbəbindən mütləq əks göstərişdir. Yalnız temperatur kritik həddə yüksəldiyi halında, parasetamol və ya ibuprofen kimi preparatlardan yüksək olmayan dozalarda istifadə edilməlidir.

Bir daha təkrar edirəm, günümüzdə istər qızılca, istərsə də hər hansı bir digər virus infeksiyası ilə bağlı xüsusi qorxuya səbəb olacaq hal və ya epidemioloji vəziyyət yoxdur".

■ Afaq MİRƏYİQ, "Yeni Müsavat"

Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) rəsmi saytında Türkiyə ilə bağlı analitik material dərc olunub. Burada NATO-ya üzv ölkə daxilində baş verən proseslər, Ankaranın xarici siyasəti və digər məsələlərə toxunulur.

KTMT analitikləri Türkiyənin xarici siyasətindəki "vacib transformasiyalardan" bəhs edir. Qeyd olunur ki, 2000-ci illərin ortalarında Avropa İttifaqına daxil olmağın mümkünsüzlüyünü dərk edən Ankara Yaxın Şərq, Şimali Afrika, Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiyada öz təsirini artırmağa başlayıb.

"Xarici siyasətin bu istiqamətinin həyata keçirilməsi, xüsusilə qonşu Suriya və İraqda fəaliyyət göstərən türkyönlü qüvvələrə əhəmiyyətli hərbi-siyasi dəstək, bu ölkələrdəki kürd qüvvələrinə qarşı mübarizə, Azərbaycanla əlaqələrin gücləndirilməsi və genişlənmək istəyində ifadə olunur", - KTMT qeyd edir.

Materialda bildirilir ki, Mərkəzi Asiyada Türkiyə Çin və Rusiya tərəfindən ciddi siyasi və iqtisadi rəqabətlə üzləşir. Bununla belə, onun regiondakı mövcudluğu genişlənir, bunu xüsusilə Qırğızistan və Tacikis-

Hesabat nə məqsədlə hazırlanıb, Türkiyənin həm bölgədə, həm Mərkəzi Asiyada artan rolundan narahatdırlar?

İqtisadçı alim Fikrət Yusifov Türkiyənin xarici siyasətində özünə bir yol seçdiyini vurğuladı: "Dövlətlər arasında münasibətlərin kökünü dərinlən araşdırdıqda, ortada bütün maraqların iqtisadi müstəvidə kəsişdiyini görəcəksiniz. Bu bir gerçəkdir. Tarixən belə olub, bu gün də belədir və bundan sonra da belə olacaqdır. Türkiyə illər öncə Avropa Birliyinə üzv olmaq üçün çox çalışdı və həqiqətdə bu istiqamətdə çox işlər gördü. Lakin sonda bütün bu çalışmalar nəticəsiz qaldı.

Sual oluna bilər ki, Avropa Birliyinə daxil olmaq üçün Türkiyə nədən bu qədər ciddi səylər göstərdirdi? Türkiyənin bu birliyə daxil olması, ilk növbədə onun iqtisadi inkişafı üçün geniş perspektivlər vəd edirdi. Lakin öncədən məlum idi ki, Türkiyənin güclənməsini və Avropada onsuz mövcud olan nüfuzunun daha çox artmasını Qoca qitənin dayaq ölkələri heç vaxt istəməyəcəklər. Onlar, sadəcə, Türkiyəyə dünyanın gözləri qarşısında - biz sizi heç vaxt öz ailəmizə üzv qəbul etməyəcəyik deyə bilmədilər.

"Rus NATO" sunun Türkiyə və Azərbaycan haqda hesabatı

Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının analitikləri Ankaranın xarici siyasətinin əsas aspektlərini incələdi - nəyə hazırlıq?

nının qarşısını almaq missiyasını öz üzərinə götürüb Avropanı bir növ özündən asılı vəziyyətə saldı.

Türkiyənin Rusiya ilə hərbi müstəvidə yaxınlaşması isə Qərbi yetərincə qıcıqlandırdı. NATO üzvü ola-ola Türkiyə Rusiyadan S400 hava hücumundan müdafiə silahları aldı. Bu, Qərbi və ilk növbədə ABŞ-ı nə qədər qıcıqlandırsa da, Türkiyə bu məsələdə öz seçimini dəyişmədi və bununla da Qərbin Avropa Birliyinə üzvlük məsələsində sərgilədiyi ikiüzlü siyasətə layiqli cavab verdi. Bu gün Türkiyə yerləşdiyi regionda və dünyanın digər bölgələrində lazım bildiyi



tan nümayəndələri arasında danışıqlarda vasitəçi qismində çıxış edən Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidanın son uğurlu missiyası haqqında məlumatlar sübut edir. Nəticə danışıqlar prosesində, o cümlədən dövlətlərarası sərhədin növbəti hissəsi üzrə razılaşmada mühüm irəliləyiş oldu.

"Ankaranın digər KTMT-yə üzv dövlətlərlə əlaqələri də ciddi diqqətə layiqdir. Rusiya ilə təmaslarda həm sıx əməkdaşlıq, həm də rəqabət elementləri var. Problemlə məsələlər əsasən Ankara və Moskvanın münaqişəsinin müxtəlif tərəflərini dəstəklədiyi Suriyadakı ziddiyyətlərlə bağlıdır. Bunun fonunda iqtisadi əməkdaşlıq kifayət qədər uğurla inkişaf edir", - materialda qeyd olunur.

Bildirilir ki, Qafqaz məsələlərində Türkiyə ənənəvi olaraq Azərbaycanla ortaq mövqedən çıxış edir. "Ermənistanla sərhəd hələ də bağlıdır, Ankara Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin Bakı-nın şərtləri ilə həllində ısrarlıdır. Türkiyənin Avropa və ABŞ-la münasibətlərində qıcıqlandırıcı faktorlar qalmaqdadır", - deyir məqalədə qeyd edilir.

Qərb üçün imtihanın ən yaxşı yolu, müxtəlif yersiz bəhanələrlə üzvlük məsələsini uzadıb, sonda Türkiyəni bezdirmək idi - bunu da etdilər. Türkiyə isə bütün dünyaya göstərdi ki, Qərbin Osmanlıya 100 il öncəki münasibətində bu gün də elə bir dəyişiklik yoxdur, onun demokratiyası da, insan hakları da, söz və mətbuat azadlığı da maraqlarını reallaşdırmaq üçün alətdən başqa heç nə deyil. Avropa İttifaqının dayaq ölkələrinin bu münasibətini görən Türkiyə xarici siyasətində əsaslı dönüş etməklə özünə yeni bir yol seçdi. Bu yolla Türkiyə həm NATO üzvü olaraq bölgədə Qərbin hərbi dayaq ölkəsi statusunu saxladı və eyni zamanda prinsiplə məsələlərdə Qərbin deyil, özünün maraqlarından çıxış etməyə başladı. İlk öncə Türkiyə öz sərhədlərindəki kürd təhdidini neytrallaşdırmaqla ölkəsində davamı şəkildə baş verən terror aktlarına demək olar ki, son verdi. Bunun ardınca Qərbin hərbi müdaxiləsi nəticəsində İraqdan və Suriyadan qaçıb gəlmiş milyonlarla insanın Avropaya axı-

siyasi və hərbi gedişləri edir. Təbii ki, Türkiyənin bu addımları Qərbin xoşuna gəlmir. Lakin Qərbin bununla barışmaqdan başqa çarəsi də yoxdur. Qərb bəcarsa, Ərdəğan hakimiyyətini bu gün dəyişər. Lakin o, bunu bacarmır. 2016-cı ildə etdikləri hərbi çevriliş cəhdini fiaskoya uğradıqdan sonra Qərb bu məsələdə geriye çəkildi. Qərbin Türkiyəyə basqıları qırmızı xətti keçən kimi Türkiyə onu NATO-da çıxarmaqla təhdid edir. Türkiyə isə NATO üzvü kimi Qərbe Yaxın və Orta Şərqdə çox lazımdır. Əks halda, Qərb Türkiyənin bu şıltaqlığına dözməyəcək, nüməyş etdirməzdi".

Sabiq nazir qardaş ölkənin hazırda yürütdüyü vacib bir siyasətə də diqqət ayırdı:

"Bu gün Türkiyənin sərgilədiyi xarici siyasətin bir mühüm qolu Turan ölkələri birliyinin yaradılması və onun gerçəkdən böyük bir iqtisadi və hərbi gücə çevrilməsidir. Bu artıq Rusiyanı da, Çini də rahatsız edəcək və onlarda qıcıq yaradan ciddi bir məsələdir. Lakin türkdilli dövlətlərin Türkiyənin moderatorluğu ilə atılan bu addımlardakı maraqları yaranan bu qıcıq neytrallaşdırmaq üçün mühüm əhəmiyyət kəsb

edir. Bu səbəbdən Türkiyəyə də, türkdilli dövlətlərə də Qərbin də, Şimalın da Şərqin də basqıları davamlı olacaq. Lakin bütün bu basqılara baxmayaraq Türkiyə və Turan yolu seçmiş dövlətlər öz yolu ilə uğurla getməkdədir..."

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu Rusiya və "rus-NATO-su"nun istəyinə çatmayacağını düşüncü:

"Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının saytında Türkiyə ilə bağlı analitik məqalənin bir neçə hədəfi var. Birincisi, təşkilat Türkiyənin bir sıra bölgə ilə yanaşı Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiyada möhkəmləndiyini etiraf edib. Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının isə bu iki bölgədə üzvləri var. Təşkilat yazıda Türkiyə-Azərbaycan ittifaqının da realıq olduğunu etiraf edib. Bu, Ermənistanla da növbəti mesajdır ki, İrəvan siyasətində həm Türkiyənin Cənubi Qafqazda artan rolunu, həm də Türkiyə-Azərbaycan İttifaqının gücünü nəzərə almalıdır. İkincisi, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı Türkiyəni rəqib ölkə kimi deyil, tərəfdaş kimi qiymətləndirməyə meyllidir. KTMT eyni zamanda bu yazı ilə Türkiyənin ABŞ və Avropa İttifaqı ilə ittifaqdan uzaqlaşmasında maraqlı olduğunu göstərməyə çalışıb. Əlbəttə, Türkiyə Ermənistan xaric, başda Rusiya olmaqla, KTMT-nin digər üzvləri ilə tərəfdaş münasibətlərinə malikdir. Buna baxmayaraq, NATO üzvü olan Türkiyə ABŞ və Avropa İttifaqı ilə tərəfdaşlıqdan da imtina edən deyil. Əksinə, Türkiyənin ABŞ-dan "F-16" hərbi təyyarələrini ala bilməsi iki ölkə arasında hərbi əməkdaşlığa təkan verəcək. Bu arada, Türkiyə Cümhurbaşkanı Rəcəb Tayyib Ərdəğanın ABŞ-a səfəri və Va-

NATO-nun dağılmaq təhlükəsi var

31 üzvdən cəmi 11-i bu öhdəliyi yerinə yetirir

ABŞ noyabrın 5-də keçiriləcək prezident seçkisi ab-havasına daxil olarkən keçmiş prezident, Respublikaçılar Partiyasının namizədi Donald Trampın NATO ilə bağlı dediyi sözlər ciddi müzakirə mövzusunda çevrilib.

Tramp bildirib ki, Rusiyaya müdafiə xərcləri ilə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirməyən NATO ölkələrinə istədiyini etməyə icazə vermək lazımdır. O, alyansa borcu olan ölkələri qorumağın düzgün olmadığını vurğulayıb.

Trampın bu açıqlamalarının NATO ölkələrində müzakirələrə səbəb olduğu bir vaxtda Böyük Britaniyanın "Daily Mail" nəşrində NATO-ya üzv ölkələrin hərbi xərcləri ilə bağlı maraqlı bir məqalə yayımlanıb. (Azpolitika.info)

Məqalədə qeyd olunub ki, 2014-cü ildə NATO-ya üzv ölkələr ümumi daxili məhsulun (ÜDM) 2%-ni müdafiə xərclərinə ayırmağı öhdəlik kimi qəbul etsələr də, bütün üzvlər bu öhdəliyə əməl etməyib. Qeyd olunur ki, NATO-nun 31 üzvündən yalnız 11-i bu öhdəliyi yerinə yetirib. Nəşrin paylaşdığı qrafikdə göstərilir ki, Avropanın üçdə biri hərbi xərcləri üçün lazımı səviyyədə vəsait ayırmayıb.

"2023-cü ildə 31 NATO ölkəsindən yalnız 11-i ÜDM-in 2%-i olan müdafiə xərcləri hədəfinə çatıb. Bu üzvlər - Polşa, ABŞ, Yunanistan, Estoniya, Litva, Finlandiya, Rumıniya, Macarıstan, Latviya, Böyük Britaniya və Slovakiyadır. Birliyin qurucu üzvləri olan Fransa və Almaniya müvafiq olaraq 1,9% və 1,57% göstərici ilə baryeri keçə bilməyiblər. Almaniya rəsmiləri Rusiyanın Ukrayna müharibəsi fonunda yaradılmış 1 milyard avro xüsusi fondun sayəsində bu il 2%-lik hədəfə çatmağı gözlədiklərini bildiriblər", - deyir nəşr qeyd edib.

NATO rəqəmlərinə görə, ÜDM-ə nisbətən ən az hərbi xərci olan ölkələr - İspaniya, Belçika və Lüksemburq olub. Lüksemburqun digər NATO ölkələri ilə müqayisədə kiçik ölçüsündə resursları nəzərə alınmaqla eyni tələblərə cavab verməsi gözlənilir və İspaniya isə NATO-nun qurucu üzvü olmasına baxmayaraq, öz ordusu olmadığı üçün siyahıda yoxdur.

Bununla belə, hazırkı rəqəmlərə görə, müdafiə xərcləri ÜDM-in 1,5%-dən aşağı olaraq qalan İspaniya və Lüksemburq istisna olmaqla, yeddi üzv dövlət var. Bu ölkələrdən biri də Türkiyədir. Bildirilib ki, Türkiyənin xərcləri ÜDM-in 1,31 faizinə bərabərdir.

"Daily Mail" yazır ki, hərbi xərcləri aşağı olan dövlətlər Böyük Britaniya və ABŞ-ın köməyinə arxalanır.

□ "Yeni Müsavat"

şinqtonda bu ölkənin prezidenti Cozef Baydenlə görüşü planlaşdırılır. Bu baxımdan Moskva və KTMT Türkiyənin

Qərb ölkələri ilə arasını vura bilməyəcək".

□ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Avropa Şurasının çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizə orqanı - MONEYVAL dərc etdiyi hesabatında Azərbaycan hakimiyyətini pulların leqallaşdırılmasına, terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə söylərini fəallaşdırmağa xüsusi diqqət yetirməyə çağırır.

MONEYVAL-ın son qiymətləndirməsindən ötən müddət ərzində Azərbaycan həm çirkli pulların yuyulması, həm terrorçuluğun maliyyələşməsinə qarşı mübarizə üçün öz hüquqi və institusional bazasını möhkəmləndirib, bu sahədə səmərəli sistem üçün zəmin yaradıb.

MONEYVAL Azərbaycanın terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizədə böyük irəliləyişini etiraf edir, hakimiyyətin terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı cinayətləri uğurla araşdırdığını, bunun nəticəsində qiymətləndirmə dövrü ərzində 7 itti-

Beynəlxalq hesabat: "Azərbaycanda çirkli pulların yuyulması..."

Hüquqşünas: "Gəlir bəyannaməsi olmadan çirkli pullarla effektiv mübarizədən danışmaq mənasızdır"

məsi də daxil olmaqla, gəlir gətirən bütün cinayətlərlə bağlı aktivlərin izlənilməsi üçün sistemli şəkildə paralel maliyyə araşdırmaları aparılmağa çağırır.

Gələcək prosedurlar çərçivəsində Azərbaycanın MONEYVAL-a 2025-ci ilin dekabrına qədər çirkli pulların

üçün isə addımlar atılır, qanun yenilənir. Beynəlxalq təşkilatlara da hesabatlar verilir. Çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizə niyə səmərəli deyil? Çünki Azərbaycanda neinki adi vətəndaşların, heç məmurların da gəlir və xərc bəyannaməsi yoxdur".

müvafiq orqanlara bəyannamə vermək öhdəliyini doğuran tədbir və sistemləri müəyyən etməyə çalışır".

1 yanvar 2005-ci il tarixdən qüvvədə olan № 580-IIQ №-li "Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında" qanunun 5-6-cı maddələrinə əsasən korrupsiyanın qarşısının alınması tədbi-



Baş nazir manatla bağlı qərar verdi

Nazirlər Kabineti "Valyuta sərvətləri və milli valyutanın transsərhəd daşınması zamanı onların hərəkətinin dayandırılmasına dair Qaydalar"ı təsdiq edib. Bununla bağlı baş nazir Əli Əsədov yeni qərar imzalayıb.

Qərara əsasən, qaydalar "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Qanuna uyğun hazırlanıb və valyuta sərvətləri və milli valyutanın transsərhəd daşınması zamanı onların hərəkətinin dayandırılmasına dair qaydalar və bununla bağlı indikatorları müəyyən edir, fiziki və hüquqi şəxslərin valyuta sərvətlərini və milli valyutanı ölkənin gömrük ərazisinə gətirməsi, bu ərazidən aparması və tranzit keçirməsi zamanı tətbiq olunur.

Valyuta sərvətləri və milli valyutanın transsərhəd daşınması zamanı qanunvericiliyə uyğun olaraq müəyyən edilmiş valyuta sərvətləri və milli valyutanın bəyan edilməsinin tələbləri çərçivəsində bəyan edilməmiş və ya düzgün bəyan edilməmiş valyuta sərvətləri və milli valyutanın aşkar edilməsi hallarında gömrük orqanları onların mənbəyi və istifadə məqsədi barədə məlumat və sənədləri, o cümlədən bu qaydalara əlavə edilmiş "Valyuta sərvətləri və milli valyutanın mənbəyi və istifadə məqsədi barədə məlumatların təqdim edilməsi forması"nın doldurulmasını tələb edir.

Gömrük orqanları valyuta sərvətləri və milli valyutanın bəyan edilməməsi və ya düzgün bəyan edilməməsi hallarında onların mənbəyini və istifadə məqsədini müəyyənləşdirir.

Gömrük orqanları aşağıdakı hallarda valyuta sərvətləri və milli valyutanın hərəkətinin 48 saat müddətində dayandırılmasına dair Gömrük Məcəlləsinin 99-cu maddəsinə uyğun olaraq protokol tərtib edir və bu barədə gömrük orqanının rəhbəri tərəfindən əsaslandırılmış qərar qəbul edilir.

- fakt üzrə inzibati araşdırmanın və ya cinayət təqibinin aparılması zamanı valyuta sərvətləri və milli valyutanın maddi sübut qismində götürülməsi halları istisna olmaqla onların bəyan edilməməsi və ya düzgün bəyan edilməməsi hallarında;

- cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması, terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi və digər cinayətlərin əlamətləri aşkar edildikdə.



ham hökmü çıxarıldığını vurğulayır. Bundan başqa, ölkənin beynəlxalq əməkdaşlığının səmərəliliyi yüksək qiymətləndirilir, belə ki, Azərbaycan konstruktiv yardım göstərmək və yardım üçün müraciət etmək iqtidarında olduğunu nümayiş etdirir.

Lakin məruzədə çirkli pulların yuyulması haqqında işlərin səmərəli araşdırılmasında və məhkəmə təqibində ciddi təkmilləşdirmələrə ehtiyac olduğu qeyd edilir. Hüquq-mühafizə orqanları çirkli pulların yuyulması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı cinayətlərdən gələn gəlirlərin izlənilməsi və dəlil yığılması üçün maliyyə kəşfiyyatından istifadə etdiyi bir vaxtda operativ səviyyədə daha sıx daxili əməkdaşlığa ehtiyac var.

Sənəddə qeyd edilir ki, çirkli pulların yuyulması haqqında bəzi işlər araşdırılsa da, əsas hüquqpozmaların aşkar edilməsi və hüquqi şəxslərin çirkli pulların yuyulmasına görə məsuliyyətə cəlb edilməsində təkmilləşdirilməsi üçün imkanlar var.

Azərbaycanın aktivlərin müsadirəsi siyasəti qəbul edilib, lakin MONEYVAL ölkəni terrorçuluğun maliyyələşdiril-

yulmasına - terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə tədbirlərinin gücləndirilməsində irəliləyiş haqqında məlumat verəcəyi gözlənilir.

Yada salaq ki, iki gün əvvəl Bakı şəhəri Səbəyel Rayon Məhkəməsi tərəfindən Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində aparılan cinayət işi üzrə Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı Yusif Sultan oğlu Əliyev barədə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Yusif Əliyevə həfizə orqanları çirkli pulların yuyulması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi ilə bağlı cinayətlərdən gələn gəlirlərin izlənilməsi və dəlil yığılması üçün maliyyə kəşfiyyatından istifadə etdiyi bir vaxtda operativ səviyyədə daha sıx daxili əməkdaşlığa ehtiyac var.

Sənəddə qeyd edilir ki, çirkli pulların yuyulması haqqında bəzi işlər araşdırılsa da, əsas hüquqpozmaların aşkar edilməsi və hüquqi şəxslərin çirkli pulların yuyulmasına görə məsuliyyətə cəlb edilməsində təkmilləşdirilməsi üçün imkanlar var.

Beynəlxalq təşkilatın hesabatın "Yeni Müsavat"ın oxucularına hüquqşünas Əkrəm Həsənov şərh edib. Ə.Həsənov deyib ki, terrorçuluğun maliyyələşməsinə qarşı ölkədə aparılan mübarizə yaxşı səviyyədədir: "Çirkli pulların yuyulması sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi

Əkrəm Həsənov xatırladı ki, ötən ilin mayında korrupsiya, çirkli pulların yuyulması ilə mübarizə sahəsində atılması müstəsna zəruri olan addımlardan biri olan gəlir bəyannaməsi formasını hazırlayıb Nazirlər Kabinetinə yollayıb: "Prezident sonradan 2 dəfə də hökumətə analoji tapşırıqlar verib. Lakin bəyannamə forması yenə də ortaya çıxmadı və bu gün də yoxdur. Buna görə də ötən il bəyannamə formasını hazırlayıb baş nazirə yollamışam. Yazmışam ki, 30 sentyabr 2005-ci il tarixli 1003-IIQ №-li Qanunla Azərbaycan Respublikası "Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Korrupsiya Əleyhinə Konvensiyası"na qoşulub. Konvensiyanın 8-ci maddəsinin 5-ci bəndində deyilir: "Hər bir işti-
rakçı dövlət, lazım gəldikdə və öz daxili qanunvericiliyinin əsas prinsiplərinə uyğun olaraq, dövlət vəzifəli şəxslər qismində onların vəzifələrinə münasibətdə maraqlar toqquşması yarada bilən, digərləri ilə yanaşı həmçinin qulluqdan kənar fəaliyyəti, məşğuliyyəti, investisiyaları, aktivləri və əhəmiyyətli hədiyyələri və ya faydaları barədə

ri kimi vəzifəli şəxslər maliyyə xarakterli məlumatları təqdim etməlidirlər. 24 iyun 2005-ci il tarixli 945-IIQ №-li qanunla "Vəzifəli şəxslər tərəfindən maliyyə xarakterli məlumatların təqdim edilməsi Qaydaları" təsdiq edilmişdir. "Vəzifəli şəxslər tərəfindən maliyyə xarakterli məlumatların təqdim edilməsi qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 9 avqust tarixli 278 №-li Fərmanının 1.3-cü bəndində Nazirlər Kabinetinə tapşırıqla ki, 2 (iki) ay müddətində həmin qaydaların 4.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş bəyannamənin formasını və təqdim edilmə qaydalarını müəyyən etsin və bu barədə Prezidentə məlumat versin. Bu tapşırığın icrası barədə ictimaiyyətdə məlumat yoxdur.

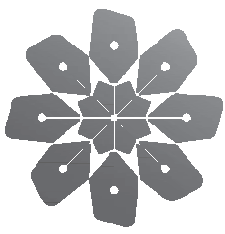
Qısası, vəzifəli şəxslər artıq 19 ildir ki, qanunun tələbinə baxmayaraq, maliyyə xarakterli məlumatları bəyan etmirlər. Bu da ölkədə korrupsiyanın çiçəklənməsinə, çirkli pulların dövriyyəsinə yol açır. Korrupsiya ilə mübarizə ilk növbədə idarəçiliyin qüsurlarının aradan qaldırıl-

masıdır. Xalqın xidmətçisi olan məmurların nə maaşı, nə də ümumən gəlir və xərcləri xalqa məlum deyilsə, korrupsiya ilə mübarizə yalnız deklarativ xarakter daşıyacaq. Bu əsnada ictimai nəzarətin gücləndirilməsi barədə möhtərəm cənab Prezidentin dəfələrlə səsləndirdiyi çağırışlar da icrasız qalacaq. Səbəb də budur ki, Nazirlər Kabineti indiyədək məmurların maliyyə xarakterli məlumatları üzrə bəyannamə formasını və onun təqdim edilməsi qaydalarını müəyyən etməyib".

Əkrəm Həsənov deyib ki, bəyannamə forması olmadan kimin əlində nə qədər pulun olması, həmin pulun mənbəyi haqqında məlumat almaq mümkünsüzdür: "Xaricdə isə belədir ki, məmurlar, və-

təndaşlar gəlirləri haqqda bəyannamə verirlər. İstənilən vaxt onlardan pulun mənbəyini soruşub müvafiq yoxlamalar, araşdırmalar aparmaq mümkündür. Azərbaycanda isə gəlir bəyannaməsi verilməyindən pulun mənbəyini də soruşmaq mümkün deyil. Ən yaxşı halda deyəcəklər ki, babamdan miras qalıb. Bunun qarşılığında hər hansı bir yoxlama aparmaq da mümkün deyil. Gəlir bəyannaməsi olmadığı halda, çirkli pullarla mübarizənin effektivliyindən danışmaq mənasızdır. Nəhayət ki, gəlir bəyannaməsi forması qəbul edilməli və tətbiq olunmalıdır. Bu halda çirkli pulların yuyulmasının qarşısının alınmasında da müsbət nəticələr əldə oluna bilər".

□ **Əlsən MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"



**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə "Böyük Qayıdış"

Artıq bütün Qarabağ ərazilərinə köç həyata keçirilir. Qarabağa "Böyük Qayıdış" planı istiqamətində son məlumatlardan biri budur ki, Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın və Kəlbəcər rayonlarında 1 qəsəbənin (Qorçu) və 2 kəndin (Çaykənd, Qamışlı) yenidənqurma layihəsi üzrə müqavilələr imzalanıb.

Bu barədə Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunda 2 sayılı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidmətinin icraiyyəti ilə əlaqədar məlumat verilib. Bildirilib ki, "Azərbaycan Dövlət Layihə İnstitutu ilə Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunda 2 sayılı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti arasında Kəlbəcər rayonunun Çaykənd və Qamışlı kəndlərinin yenidənqurulması işlərində layihələndirmə işinin hazırlanmasının satın alınmasına dair müqavilələr bağlanıb.

Həmçinin "Azərbaycan Dövlət Layihə İnstitutu ilə Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunda 2 sayılı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti arasında Laçın rayonunun Qorçu qəsəbəsinin tikintisi layihəsinin hazırlanmasına dair satınalma müqaviləsi bağlanılıb.

Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunda 2 sayılı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidmətinin icraçı direktoru vəzifəsini icra edən Fəxrəddin Verdiyevin sözlərinə görə, müqavilələr qeyd olunan yaşayış məntə-

qələrində minə yaxın fərdi evin, tam orta məktəblərin, uşaq bağçalarının və digər ictimai obyektlərin layihələndirmə işlərinin satın alınmasını əhatə edir.

Bu arada onu da qeyd edək ki, cari ilin ilk 6 ayında Xocalıya və Xankəndinə də köç olacaq.

Bu barədə APA-nın sorğusuna cavab olaraq Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsindən bildirilib. Qeyd olunub ki, bu ilin ilk 6 ayında Xocalıya və Xankəndinə ümumilikdə 100 ailənin köçürülməsi planlaşdırılır. Xocalı və Xankəndinin hər birinə 50 ailənin köçürülməsi nəzərdə tutulub.

Xocalıdan olan deputat Elman Məmmədov təmsil etdiyi şəhərə və Xankəndinə baş tutacaq köç haqqında danışdı: "Cənab Prezident xalqa yeni il müraciətində, bundan öncə də məsələyə aydınlıq gətirib. Xocalıya, Xankəndiyə, Kərkicahana və digər işğaldan azad olunan ərazilərimizə ilk

Böyük Qayıdış

YENİ ÜSAVAT
N 28 (8401) 14 fevral 2024



ra isə əsas məsələ orta məktəblərin fəaliyyətidir. Ümumtəhsil müəssisələrinin bərpa olunması və yeni məktəblərin tikilməsi Qarabağın inkişafı üçün mühüm xarakter daşıyır. Qarabağda təhsil müəssisələrinin bərpası yenidənqurma məsələləri ilə paralel olacaq. Çünki təhsildən əlavə insanların burada yaşaması üçün əlverişli mühit olmalıdır. Bu baxımdan Qarabağın zəngin intellektual kapitalının və resurslarının bərpa edilməsi üçün çox gözəl şərait yaradılacaq. Xankəndidə yerləşən Qarabağ Universiteti nəinki

Xankəndi və Xocalı sakinlərinə qucaq ağır

Laçın və Kəlbəcər əhəlisinə müjdəli xəbər gəldi, bu qəsəbə və kəndlər...

köç 2024-cü ilin birinci rübünün sonunda baş tutacaq. Biz bunu həsrət və böyük sevincle gözləyirik. Yəqin ki, mart ayında - Novruz bayramı ərəfəsində köç olacaq. Xankəndidə 80-90 faiz evlər salamatdır. Xeyli vaxtdır ki, bura qayıdış üçün lazımı vəziyyətə gətirilir. İndi orada bərpa-quruculuq işləri gedir. 2023-ci ilin 19-20 sentyabrında keçirilən antiterror əməliyyatından sonra cənab Prezidentin tapşırığı ilə müvafiq qurumlar işğaldan azad edilmiş ərazilərdə

oldular. Orada çox geniş iş, araşdırmalar aparıldı. Yenidən tikilən evlər də, bərpa olunan evlər də olacaq. Hər kəsin arzusu öz dədə-baba yurduna qayıtmaqdır. Bir Xocalı sakini kimi öz evim haqqında məlumat verə bilərəm. 1992-ci ilin 25-26 fevralında ermənilərin Xocalıda törətdiyi soyqırım nəticəsində mənim ata-baba evim həmin gecə bombalanıb. Yeni yaşayışa yararsız vəziyyətə düşüb. Ona görə bünövrəsi tamamilə söküldü. İndi həmin yerdə, öz

həyatımızda yeni ev tikiləcək. Eləcə də digər sakinlərin yaşayışa yararlı evləri bərpa olunur. Yaşayış mümkün olmayan evlərin bünövrəsi sökülüb, yeni evlər tikilir".

Xankəndinin deputatı Tural Gəncəliyev isə bildirib ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunda təhsil müəssisələrinin bərpası ilə təhsil ənənələri zənginləşir: "Xankəndidə bu ənənənin ilk addımı Qarabağ Universiteti oldu. Bundan son-

Azərbaycanın, hətta dünyanın ən yaxşı universitetlərindən biri kimi formalaşacaq. Ümumiyyətlə, Qarabağ Azərbaycan tarixində xüsusi yer oynayır. Qarabağda çoxlu mütəfəkkirlər, filosoflar, sənətkarlar, sənətsünaslar, musiqiçilər, bəstəkarlar yetişib. Hesab edirəm ki, bundan sonra da yetişməyə davam edəcək. Xankəndinin işğalı dövründə yararsız hala salınmış bağçalar və məktəblərdə yenidənqurma işləri aparılacaq".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Cavanşir ABBASLI

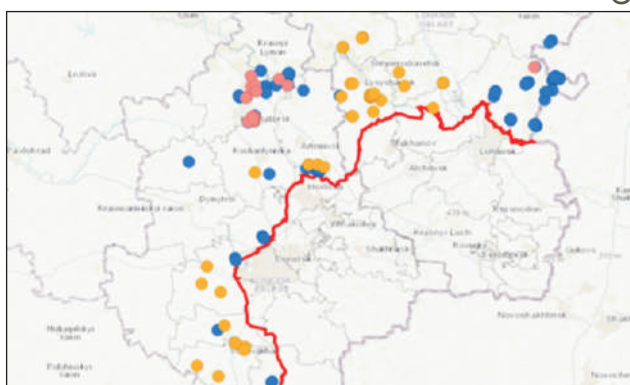
İrəvanın mina xəritələri blefi

Hərbi ekspert: "Ermənilər xəritələri versə belə, onlara güvənmək olmaz"

Ermenistan tərəfi Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərində mövcud olan mina sahələrinə dair 8 ədəd formulyarı Azərbaycan tərəfinə təqdim edib. Təqdim olunan formulyarlar əsasən Kəlbəcər rayonu Murovdağ silsiləsinə əhatə edən minalanmış ərazilərə dair qeydlərdən ibarətdir.

Minatəmizləmə Agentliyindən (ANAMA) verilən məlumata görə, əvvəl olduğu kimi son təqdim edilən formulyarlarda da məlumatlar qeyri-dəqiq, etibarsız və natamam əks olunub. Formulyarlar üzərində təhlil və email işləri aparıldıqdan sonra qeyd edilən məlumatların real mina sahələri ilə uzlaşmadığı, istinad nöqtələrinin koordinatlarının yanlış və yararsız olduğu müəyyən edilib.

Ümumilikdə mina sahələrinə dair Ermənistan tərəfindən təqdim edilən formulyarlar keçmiş təmas xətti boyu ərazilərin bir qismini əhatə edir. Keçmiş təmas xəttinin Xocavənd, Tərtər və Goranboy rayonları ərazisindən keçən hissəsi, habelə 2020-ci ilin noyabr ayında geri çəkilən zaman Ermənistan hərbi birləşmələri tərəfindən minalanmış ərazilər barədə məlumatlar hələ də təqdim edilməyib.



Qeyd edək ki, Ermənistan tərəfindən Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarında basdırılan mina sahələrinə dair 2021-ci ildə verilmiş məlumatların dəqiqliyi 25 faiz təşkil edib.

Azərbaycan rəsmilərinin verdiyi məlumata görə, 2020-ci il Qarabağ müharibəsi başa çatdıqdan sonra 345 nəfər Azərbaycan vətəndaşı mina və döyüş sursatlarının partlaması nəticəsində xəsarət alıb. 65 nəfər, o cümlədən 50 dinc sakin həlak olub, 278 nəfər yaralanıb.

Görünən odur ki, rəsmi açıqlamalara rəğmən, real nəticə yoxdur. Bu ilin əvvəlindən etibarən səslənən fikirlərə nəzər yetirək. Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan yanvarın

23-də bildirib ki, mina xəritələri Bakıya təhvil verilə bilər. Yanvarın 25-də Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidməti (MTX) daha dəqiq fikir ifadə edib - Azərbaycana 8 yeni mina xəritəsini təhvil verə bilərik. Bildirilmişdi ki, bu, yaxın günlərdə işçi kanallar vasitəsilə reallaşa bilər.

Yanvarın 31-də yayılan xəbər isə bütün bu açıqlamaların əsası olmadığını sübuta yetirdi. Belə ki, sərhəd görüşündə yeni mina xəritələrinin Azərbaycan tərəfə təhvil veriləcəyi xəbərini yayan ermənilər günün sonunda özünü tərkib ediblər. Ermənistan baş nazirinin müavini Mher Qriqoryanın ofisindən yerli mediaya verilən məlumata görə, baş nazir müavinlərinin icasında minalanmış ərazilərin xəritələri Azərbaycana verilməyib.

Mina problemi Azərbaycan, xüsusilə bölgənin inkişafı üçün əsas olmadığını sübuta yetirdi. Odur ki, rəsmi qurumlar və dövlət rəsmiləri mütəmadi olaraq bu mövzuya diqqət yetirirlər.

Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici Siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev bildirib ki, mina insidentləri ilə bağlı araşdırmalar partlayışların eksseriyyətinin keçmiş qarşılıqda xəttinin arxasında, xüsusən də hərbi əhəmiyyəti olmayan ərazilərdə baş verdiyini göstərir. H. Hacıyev bu barədə X platformasında yazıb.

Prezidentin köməkçisi vurğulayıb ki, Azərbaycan da mina qurbanları artmaqda davam edir: "Ermənistan 30 il davam edən işğalı zamanı Azərbaycan torpaqlarını milyonlarla mina ilə zəbt edib. Mina insidentləri ilə bağlı araşdırmalar göstərir ki, partlayışların eksseriyyəti keçmiş qarşılıqda xəttinin arxasında, xüsusən də hərbi əhəmiyyəti olmayan ərazilərdə baş verir. Bu, "kütləvi qırğın silahı" məntiqi ilə dinc əhalini terrora məruz qoymaq, öldürmək, geri qayıtmaq hüququndan məhrum etmək üçün minalardan

qəsədən və fərq qoymadan istifadə edilməsi faktının sübutudur".

Hərbi ekspert Səxavət Məmməd "Yeni Müsavat" qəzetinə şərhində bildirdi ki, 44 günlük Vətən müharibəsi bitdikdən sonra Azərbaycan və Ermənistan arasında mina xəritələri ilə bağlı çox sayda danışıq olub. Ekspert xatırladı ki, bu məsələ ilə əlaqədar Gürcüstan da prosesdə iştirakla bağlı təklif irəli sürmüşdü: "Yeri gəlmişkən, Gürcüstan tərəfinin vasitəçiliyi ilə Azərbaycana 2 mina xəritəsi təqdim olunmuşdu. Məsələ budur ki, həmin xəritələrdəki sahələr boşdur. Bundan sonra Azərbaycan tərəfi bununla bağlı açıqlamalar verdi. Mina xəritələrinin Azərbaycan üçün çox önəmli olduğunu düşünürəm. Ümumiyyətlə, fikrimcə, Ermənistan bu məsələni əlində "koz" kimi saxlayır. Mina xəritələri Azərbaycana təhvil verilərsə, heç kim onların həqiqi məlumatları ehtiva etdiyinə zəmanət verə bilməz. Üstəgəl, Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı hər iki tərəf minalar basdırıb. Birinci Qarabağ müharibəsi ilə bağlı araşdırma aparan zaman müəndis istehkamçılardan mina xəritələrindən istifadə olunub-olunmadığını soruşmuşam. Onların çoxunun cavabı birdir - o zaman xəritələr işlənməsinə imkan olmayıb. Yeni minaların çoxu xəritəyə işlənməyib. Bunu nəzərə almaq lazımdır. Hətta Azərbaycan tərəfinin minə axtarılan zamanı bəzi ərazilərdə mina olmadığı məlum olub. Yə-

ni fikrimcə, bu məsələ xəritələrlə bağlı məsələ deyil. Dəqiq xəritələr verilərsə, onlara güvənmək olmaz. Minalar adətən mövqelərin qarşısında, körpülər və yollar üzərində basdırılır. Müharibədən sonrakı dövrdə azərbaycanlıların ən çox minaya düşdüyü ərazilər qəbiristanlıqlar, bulaq başları, yaşayış binalarının ətrafı idi. Ermənilər həqiqi mina xəritələrini versələr, özünü ifşa etmiş olarlar. Qəbiristanlığın hansı hərbi əhəmiyyəti ola bilər? Hesab edirəm ki, bu məsələdə güc yene də Azərbaycanın üzərinə düşəcək. Avropa İttifaqı, yaxud BMT-yə müraciət etməklə yardım almaq olar. Hər bir halda mina məsələsi problemdir. Yaxın zamanda işğaldan azad edilməyən Tərtər istiqamətində birinci müharibədən qalan mina partladı (red: fevralın 5-də saat 11 radələrində əvvəllər təmas xətti olmuş Tərtər rayonunun Göyarx kəndi ərazisində mina partlayışı nəticəsində ərazidə heyvan otaran 1966-cı il təvəllüdü Tərtər şəhər sakini Məmmədov Azər Əhməd oğlu sol ayağından xəsarət alıb). Mina təmizlənməsi çox çətin, ağır, uzun prosesdir. Birinci və ikinci Dünya müharibəsi zamanı basdırılan minalar indi də aşkarlanır. Hesab edirəm ki, bu, Ermənistan tərəfinin blefidir. Ermənistan əlində çox vacib sənədin olduğunu göstərərək Azərbaycana təzyiq etmək, heç olmasa "mənim də sözüüm var" deyib masaya oturmaq istəyir".

Nigar HƏSƏNLİ,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda əhalinin həyat səviyyəsini pisləşdirən əsas amil olan inflyasiyanı sürətləndirən başlıca səbəb kimi hökumət idxalı göstərir. Müxtəlif dövlət qurumlarının analizində inflyasiyanı yaradan amillər sırasında idxal inflyasiyası, onun tərkibində isə ərzaq inflyasiyasını önə çəkirlər. Bu yanaşmanın müstəqil ekspertlər də doğru hesab edirlər.

Hökumət ərzaq məhsulları idxalını azaltmaq, xaricdən asılılığı minimuma endirmək üçün müəyyən addımlar atmağa başlayıb. Bu, xüsusilə sənaye emalından keçən ərzaq məhsullarına aiddir. Vergi Məcəlləsinə əsasən, idxal mallarını yerli istehsal malları ilə əvəz edəcək qida məhsullarının istehsalını həyata keçirən hüquqi və fiziki şəxslərin 7 il müddətinə əldə etdikləri gəlirin 50 faizi vergidən azad edilib. Onlar həmçinin həmin fəaliyyət prosesində istifadə edilən əmlaka görə əmlak vergisini, torpaqlara görə torpaq vergisini ödəməkdən azad dırlar.

Bu ilin yanvar ayında Nazirlər Kabineti idxal mallarını yerli istehsal malları ilə əvəz edəcək qida məhsullarının siyahısını təsdiq edib. Qərar xırıltıdan kökərlər, suxarılar, qrenkalar və s. xırıltıdan məmulatlar, şirin peçenye və vafllər, sair qurudulmuş və ya uzun müddət saxlanıla bilən çörək-bulka məmulatları, içsiz, bişirilməmiş və ya başqa üsulla hazırlanmamış makaron məmulatı, tərkibində yumurta olan və olmayan bişirilməmiş makaron məmulatları, içli, bişirilmiş və ya başqa üsulla hazırlanmış makaron məmulatı, çli, bişirilmiş və sair makaron məmulatları, kuskus, pasta şəkilli tərkibində kakao olan qida məhsulları, tərkibində kakao olmayan, ağ şokolad da daxil edilməklə şəkərdən şirniyyat məmulatı, bişirilmiş konfetləri (karamel, toffi və s.) əhatə edir.

Qərarda qeyd olunur ki, bu siyahı qida (ərzaq) məhsullarının xammalından istifadə edərək həmin xammal üzərində istehsal (emal) əməliyyatlarını həyata keçirməklə qida (ərzaq) məhsullarının istehsalını (emalı) həyata keçirən vergi ödəyicilərinə şamil olunur. Xammal və ya hazır məhsulların hər hansı istehsal (emal) əməliyyatlarına məruz qoymadan bükülməsi, qablaşdırılması və ya etiketlenməsi vergitutma məqsədləri üçün qida (ərzaq) məhsullarının istehsalı (emalı) hesab edilmir və

Həm yerli mal alsın, bəs xeyir kimə qalsın?

Ekspertlər qida sənayesinin problemlərini və həlləri deyirlər, amma...



Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 102.1.37-ci, 106.1.31-ci, 199.17-ci və 207.10-cu maddələrində nəzərdə tutulmuş vergi güzəştləri bu fəaliyyətləri həyata keçirən vergi ödəyicilərinə şamil edilmir.

Onu da bildirik ki, Nazirlər Kabinetinin qərarında qeyd olunan ərzaq məhsullarının əksəriyyətinin yerli istehsalı var, lakin onların alıcısı elə də çox deyil. Bura makaron məmulatlarından tutmuş konfet, şokolad məhsullarına dair çoxsaylı ərzaq məhsulları aiddir. Bəziləri 20 ildən yuxarıdır istehsal olunsa da, yerli məhsullar bazarda yer tuta bilmir. Ekspertlərə görə, bunun əsas səbəbi istehsal olunan məhsulların keyfiyyət göstəricilərinin idxal məhsullarından xeyli geri qalmasıdır. Yerli istehsalçıların tətbiq etdiyi texnologiyalar yüksək keyfiyyətli məhsul istehsalına imkan vermir. Müasir texnologiyaların tətbiqi isə irihəcmli investisiyalar tələb edir. Belə investisiyaların özünü doğrultması üçün Azərbaycan bazarı yetərli deyil.

Bütün bunları nəzərə alsaq, Azərbaycanda qida sənayesini necə inkişaf etdirmək mümkündür? Bu

sahəyə edilən güzəştlər, təminin imtiyazlar inkişaf üçün hansı halda yetərli olar?

Dövlət Statistika Komitəsinin açıqladığı məlumata görə, 2023-cü ildə əvvəlki ilə müqayisədə qida məhsullarının istehsalında 9,2 faiz artım müşahidə olunub. Bu sahənin əsas məhsullarından olan unlu qənnadı məmulatlarının istehsalı 16,5 faiz, şəkərli qənnadı məmulatlarının istehsalı 3,9 faiz, meyvə-tərəvəz konservlərinin istehsalı isə 1,1 faiz artıb.

Detallara diqqət yetirsək, 2023-cü ildə kolbasa məmulatları istehsalı əvvəlki ilə müqayisədə 1,1 faiz artaraq 29 890,3 ton, meyvə şirələri 10,6 faiz azalaraq 4 818,6 min dekalitr, meyvə-tərəvəz konservləri 1,1 faiz artaraq 185722,8 ton, duru bitki yağları istehsalı 15,6 faiz azalaraq 40 949,4 ton, qaymaq, xama istehsalı 10,4 faiz artaraq 9 044,7 ton, kərə yağı istehsalı 4,4 faiz artaraq 27 022,0 ton, pendir və kəsmik istehsalı 7,4 faiz azalaraq 53 554,0 ton, unlu qənnadı məmulatları istehsalı 16,5 faiz artaraq 71 980,8 ton, makaron məmulatları istehsalı 44,67 faiz azalaraq 5 046,3 ton, şəkər istehsalı

17,6 faiz azalaraq 313,0 min ton, şəkərli qənnadı məmulatları istehsalı 3,9 faiz artaraq 11 122,4 ton, çay istehsalı 3,7 faiz azalaraq 11 592,2 ton, qida duzu istehsalı 5,6 faiz azalaraq 71,3 min ton təşkil edib.

Ölkənin ərzaq balansından aydın olur ki, 2022-ci ildə bilavasitə əhalinin istehlak etdiyi 31 644 ton "suxarı və peçenye, uzun müddət saxlanan qənnadı məmulatları"nın 23 143 tonu, 35 157 ton "kakao, şokolad və şəkərli qənnadı məmulatları"nın 28 987 tonu, 35 335 ton "makaron məmulatları"nın 16 913 tonu, istehlak etdiyi 85 278 ton bitki yağlarının saflaşdırılmamış xam bitki yağları daxil edilmədən 46 119 tonu, 39 890 ton kərə yağının 17 296 tonu xaricdən idxal edilib.

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərlinin "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, Azərbaycanda ərzaq məhsullarının sənaye istehsalı çox zəif inkişaf edib: "Bu vəziyyətin aradan qaldırılması şablon bir reseptlə mümkün deyil. Bu, çoxsahəli kompleks yanaşma tələb edir. Bura həm stimullaşdırıcı vergi-gömrük siyasəti, həm əlverişli şərtlərlə maliyyə vəsaitlərinə sərbəst çıxış imkanı və

sair aiddir. Azərbaycanda biznesin uzunmüddətli və aşağı faizli kreditlərə çıxışı yox dərəcəsinədir. Halbuki istehsal elə bir sahədir ki, orada yatırılan investisiyanın qayıtmağa başlaması 2-3 il vaxt apara bilər. Azərbaycanda kredit şərtləri elədir ki, götürmüşənsə, yatırdığın sahədən gəlir əldə etdin-etmədin, mütləq qaytarmağa başlamalısan. Halbuki istehsal başlayan sahibkara ən azı 2-3 il güzəşt müddəti təyin olunmalıdır".

Ekspert bildirir ki, Azərbaycanda xarici investorların da burada istehsalda investisiya yatırması üçün problemlər var: "Bazara çıxışda, müəssisənin yaradılmasında və sair çoxsaylı problemlər var. Ən azından ərzaq istehsalına investisiya yatırılan xarici investorlar üçün bu problemlərin təsiri olmayan mühit yaratmaq olar".

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənovun fikrincə, qida məhsulları istehsalı sahəsi ölkədə digər sahələrdən daha yaxşı vəziyyətdədir: "Bu, iqtisadi mühitdən irəli gələn məsələdir. Hətta mən deyirdim, qida məhsulları istehsalı digər sahələrlə müqayisədə daha yaxşı vəziyyətdədir. Digər

sahələrdə vəziyyət daha acınacaqlıdır. Ərzaq sahəsi həm əhalinin damaq dadı, istehsalçıların bazarda yer tutması, hökumətin bu sahəyə dəstəyi sayəsində digər sahələrdən daha irəli gedə bilər. Amma onu da nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan bazarı balaca bazardır. Yerli istehsalçıların xarici bazarlara çıxışı olmadığı şəraitdə rəqabət mühiti yaranmır və bu da keyfiyyətin aşağı düşməsinə gətirib çıxarır. Digər tərəfdən, əhalinin alıcılıq gücü daha keyfiyyətli məhsula tələbatı artırırsa, onda istehsalçılar da aşağı keyfiyyətli və aşağı qiymətli məhsul istehsalına yönəliirlər. Üçüncü bir tərəfdən, əsasən məmurlara bağlı biznesin strateji inkişaf planları olmur, qısamüddətli dövrdə daha böyük marja ilə mümkün qədər çox qazanmaq əsas məqsəd olur. Bu da son nəticədə keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasına investisiyaları minimuma endirir".

Ekspert bildirir ki, hökumətin inflyasiyanı sürətləndirən əsas amil kimi ərzaq idxal inflyasiyasını önə çəkməsi doğru yanaşma deyil: "Qlobal ərzaq qiymətləri 1.5 ildir ucuzlaşır. Bu proses hələ indi-indi gəlib Azərbaycana çatır və çox cüzi həddə. Bunun da səbəbi inhisarçılıqdır. Rəqabət olmayan, inhisarların qaydaları diqqət etdiyi yerdə keyfiyyətə diqqət yetirilməsi mümkün deyil. Qida məhsulları idxalından asılılığı aradan qaldırmaq üçün ilk növbədə inhisarçılıq yox edilməli, bazara giriş hamı üçün azad olmalı, dövlətin güzəşt-dəstək mexanizmləri istisnasız olaraq hamı üçün eyni qaydada əlçatan olmalıdır. Bundan əlavə, mülkiyyətin toxunulmazlığı real şəkildə təmin edilməlidir. Bunlar edilərsə, həm yerli, həm də xarici investorların Azərbaycanda istehsalda investisiya yatırmasına nail olmaq mümkündür".

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

Ölkəmizdə iş tapmaq asan məsələ deyil. Bəzən insanlar aylarla axtarır və heç nə tapa bilmirlər. Vakansiyalarla bağlı yazılar sosial şəbəkələrdə ən populyar olanlar sırasındadır ki, bu, onların altında gedən müzakirələrdən də görünür.

İş axtaranlar və onu təklif edənler çox vaxt barrikadaların əks tərəfində olurlar. Birinciləri tez-tez aşağı əmək haqqı, səkkiz saatdan çox iş günü və ümumiyyətlə, işçilərə qarşı şışirdilmiş tələblər qəzəbləndirir.

Bir çox ölkələrdə işə qəbulba bağlı müsahibə zamanı "etimadnamələrə" deyil, bilik və bacarıqlara diqqət artırılır. Ölkəmizdə hətta ixtisasız işçilərdən çox vaxt bir neçə dil bilməsi və universitet diplomuna sahib olması gözlənilir.

Hətta bəzən uşaqlar üçün təmizlik işçiləri və dayələr də meyarlara görə seçilir. Amma döşəmələri yumaq və ya uşağın bezini, paltarını dəyişdirmək üçün bu və ya digər elmlər üzrə dərin biliyə ehtiyac yoxdur.

Bu yaxınlarda sosial şəbəkədəki qrupların birində zəng mərkəzi və qəbulda operator vakansiyası elanı çıxdı. Tələblərin əksəriyyəti (məsələn, ən azı iki dil - Azərbaycan və rus dilləri, daha yaxşı isə ingilis dili, kompüter bilikləri, xoşasiyyətli və s.) başadüşüləndir. Amma çoxlarını təəccübləndirən o oldu ki, namizədlərin mütləq ali təhsili olmalıdır.

Prosesdə məlum oldu ki, namizədlərə də yaş məhdudiyyəti tətbiq olunacaq, deyirlər, indi hər yerdə belədir. Və yenə də, görsən, doğrudanmı, deyək ki, 35-40 yaşdan sonra, bəzi işəgötürənlərin fikrincə, insan ünsiyyət bacarıqlarını itirir və bu cür fəaliyyətlərə yarasız olur?

Tez-tez fərqli bir növ şışir-

Katibə axtarılır: xarici dil, gözəl bədən quruluşu...

İşəgötürənlərdən analoqsuz tələblər və ya qulluqçu iki əcnəbi dili niyə bilməlidir?



dilmiş gözləntilər var. Belə ki, bir tələb üçün, bir qayda olaraq, xüsusilə yüksək əmək haqqı deyil, bir işçidən iki, hətta üç fərqli işçinin funksiyalarını yerinə yetirmək tələb edilir.

İşəgötürən, təbii ki, qanuna zidd olmayan istənilən tələbləri müəyyən edə bilər. Amma işə ehtiyacı olanların çoxluğunu bildiyi üçün belə tələblər edilir. Əhalinin işə ehti-

yacı əmək bazarındakı təkliflərin sayından xeyli çoxdur.

Söhbətəşdiyimiz paytaxt sakini də iş tapmaqla bağlı çətinlik çəkir: "Və mən CV-mi hər yere göndərdim, elanlar vasitəsilə zəng etdim, amma heç bir nəticə olmadı. Ali təhsilliyəm, doğma Azərbaycan dilindən əlavə rus dilini mükəmməl bilərəm, amma ixtisasım üzrə heç nə tapa bil-

mirəm. Daha doğrusu, mənə bir-iki dəfə iş təklif etdilər, amma cüzi maaşa. Mən onsuz da ixtisasımdan kənar işlə məşğul olmağa razıyam, tək normal maaş versinlər".

Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqasının (VƏHML) sədri, hüquqşünas Sahib Məmmədov mövzuya dair AYNA-ya deyib ki, vətəndaşların ixtisas tələb olun-

mayan peşələrə olan tələbləri artır: "Xarici dil bilməyin məcburi olduğu ofislərdə, bir sıra hallarda hətta təmizlikçi xanımdan da, ən azı, baza səviyyəsində dil bilgisi tələb olunur".

"Xidmət-iş" Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının vitse-prezidenti Cəmaləddin İsmayilovun sözlərinə görə, hazırda şirkətlər əcnəbilərlə əməkdaşlıq halında olduğu üçün, köməkçi peşəsindən belə, xarici dil bilmək tələb oluna bilər: "Bu, indiki halda normal tələbdir. Belə bir iş həm də kompüter biliklərini tələb edir. Bu, dövrün tələbidir. Əvvəllər katibə yalnız çay süzür və zənglərə cavab verirdisə, indi o da e-poçt göndərir və qəbul edir və sair".

"Amma bəlli deyil ki, niyə belə vəzifələrə ali təhsilli adam axtarmaq lazımdır. Bu, artıq həddindən artıq tələbdir. İnsan ömrünün illərini universitetdə oxumağa sərf edirsə, istərdim ki, aldığı bilikləri praktikada tətbiq etsin, ofisə gələn qonaqlara çay tökməsin", - deyər AYNA-nın həmsöhbəti bildirib.

İsmayilovun qeyd etdiyi kimi, məişət realıqları elədir ki, bu və ya digər vakansiya üçün adətən yaxın ətraflarından adam axtarırlar, tapa bilmərsə, kənardan kimisə axtarmağa başlayırlar: "Sonra onlar müsabiqə elan edə və ərizəçiyə həddən artıq tələblər qoya bilərlər, xüsusən də bu günün standartlarına uyğun yaxşı təklif etdiklərini bilirlərsə. Əmək bazarı da sürətlə dəyişir, işəgötürənlərin şıltaqlıqları da. Və onların gözləntiləri çox vaxt peşəkar bacarıqlarla məhdudlaşmır. Bəziləri üçün işçinin gözəl bədən quruluşu, gənc yaşı, cəlbedici görünüşü və üstəlik, problemsiz olması vacibdir".

"Bəli, tez-tez işəgötürənin həddindən artıq tələbləri, hətta qanunu pozan tələbləri olur, lakin bu işlə qəbuldan imtina etməkdən başqa bir şey etmək mümkün deyil. Əgər Əmək Müfəttişliyi üzrlü səbəblər olmadan iş şəraitini yoxlaya bilmirsə, işə qəbul prosedurları barədə nə deyə bilərik?!", - deyər ekspert vurğulayıb.

□ Ayna.az

İpoteka ilə ev almaq istəyənlərin sayı azalır- səbəblər...

Elman Sadiqov: "Güzəştli ipotekanın dairəsini genişləndirmək olar, bundan sonra..."

İldən-ilə ipoteka krediti götürmək istəyənlərin sayı azalır. Əhali bunun səbəbini ipoteka kreditlərinin hər kəsə şamil edilməməsi və bir sıra məhdudiyyətlərin tətbiq edilməsi ilə əlaqələndirir. Ekspertlərə görə isə ipoteka kreditinin alınmasında əsas maneə yaşla bağlıdır. Belə ki, 45-50-dan yuxarı şəxslər ipoteka götürmək istəyirsə, artıq 25 illiyə yox, 15 illiyə götürə bilər. Eləcə də gəlirlə bağlı bir sıra tələblər var ki, bununla bağlı şikayətlər də çoxdur. Əgər vətəndaşın gəlirləri qeyri-rəsmidirsə, bu zaman problem yaranır. Əgər gəlirin bir hissəsi rəsmi, bir hissəsi qeyri-rəsmidirsə, qeyri-rəsmi hissə şəxsin qiymətləndirməsində iştirak etmir. İpoteka obyektinin mütləq rəsmi sənədinin olması lazımdır. Sənədsiz evlər ipoteka obyektli sayılır. Ekspertlərə görə, bu amillər ipotekaya cəlb oluna bilən obyektlərin, evlərin sayının azalması ilə nəticələnir.

İpoteka götürənlərin sayının azalmasına bir səbəb kimi də insanların gəlirlərinin aşağı olması və mənzil bazarında qiymətlərin yüksək olması da göstərilir.

Müqayisə üçün deyək ki, 2021-ci yanvar-iyul aylarında İpoteka və Kredit Zəmanət



Fondunun xətti ilə müvəkkil banklar tərəfindən 3445 ailəyə 230,5 mln. manat məbləğində ipoteka krediti verilib. Verilən kreditlərin 153,6 mln. manatı adi ipoteka kreditlərinin (2040 ədəd), 76,8 mln. manatı isə güzəştli ipoteka kreditlərinin (1405 ədəd) payına düşüb. Ümumilikdə, 2006-cı ildən 2021-ci ilədək fondun vəsaiti hesabına verilmiş ipoteka kreditlərinin ümumi məbləği 1 milyard 882 mln. manatdan çox, bu kreditlər hesabına öz yaşayış şəraitini yaxşılaşdırmış ailələrin sayı isə 35112 olub. Bu kreditlərin

625 mln. manatdan çox hissəsini (12150 ədəd) güzəştli kamteqoriyalara aid şəxslərə verilmiş kreditlər təşkil edir.

2022-ci ilin ötən dövründə isə İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun vəsaiti hesabına 230,7 mln. manat məbləğində 3000-dək Azərbaycan vətəndaşına ipoteka, o cümlədən güzəştli ipoteka krediti verilib. Fondun vəsaiti hesabına verilmiş ipoteka kreditlərinin ümumi məbləği 2 milyard 227 mln. manatı, bu kreditlər hesabına öz yaşayış şəraitini yaxşılaşdırmış ailələrin sayı isə 39 700-ü ötür. Fondun 2022-ci il

də açıqladığı statistikaya görə, Azərbaycanda dövlət xətti ilə verilmiş ipoteka kreditlərinin 93%-i mənzillərin, 7%-i isə fərdi evlərin alınması üçün ayrılıb.

2023-cü ildə verilmiş ipoteka kreditinin orta həcmi isə 59,872 min manat təşkil edib. Kreditlər 282 ay müddətinə və illik 6,34 % dərəcəsi ilə verilib.

Bu il isə adi ipoteka kreditləri üzrə müraciətlərin qəbuluna fevralın 2-dən başlanılıb. 2024-cü ilin dövlət büdcəsində ipotekanın maliyyələşdirilməsi üçün 87,7 milyon manat nəzərdə tutulub.

İpoteka kreditlərinin şərtləri niyə sadələşdirilmir? Niyə ipoteka ilə ev almaq hamı üçün elçatan deyil?

Əmlak məsələləri üzrə ekspert Einur Fərzəliyev bizimlə söhbətdə deyib ki, 2023-cü il üçün yaşayış minimumu ölkə üzrə 246 manat, əmək qabiliyyətli əhali üçün 261 manat, pensiyaçılar üçün 199 manat, uşaqlar üçün 220 manat məbləğində müəyyən edilib: "2024-cü ildə isə Azərbaycanda minimum yaşayış və ehtiyac meyanı 270 manat olub. Bunun müsbət tərəfləri olduğu kimi, mənfi tərəfləri də var. Bu il İpoteka krediti ilə mənzil alan şəxslər üçün ailədəki işləməyən şəxslər və uşaqlar üçün minimum yaşayış və ehtiyac meyanı yeni qaydalarla hesablanacaq. Yeni bu il ipoteka krediti ilə mənzil almaq ötən ilə nisbətən az da olsa çətinləşəcək".

Bank məsələləri üzrə ekspert Elman Sadiqov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, ipoteka ilə bağlı bir neçə əsas istiqamət var: "Ən əsas məsələlərdən biri gəlirlərlə bağlıdır. Çünki burada ailə üzvlərinin sayına görə müəyyən olunur. Bir də minimum yaşayış həddi var. Ailədə neçə üzv varsa, o minimum yaşayış həddinə vurulur ki, aylıq xərc bu qədər olmalıdır. Maaşın da qalan hissəsinin 70 faizə qədərini ödəniş edə bilərlər. Bu, əslində normaldır. Bir insan 500 manat

maaş alıb, onun 400-300 manatını ipoteka ödəyə bilməz. Çünki onun aylıq yaşayışı var. Maaş məsələsinə görə hər adam ipoteka ala bilmir. İkinci məsələ isə faizlərlə bağlıdır. Dünyada demək olar ki, ipoteka dolların faizi ilə əlaqədar yüksəkdir. Amma ümumilikdə götürdükdə nisbətən aşağı faizlərimiz var. Yeni güzəştli ipoteka 4 faizdir. Güzəştli ipotekanın dairəsini genişləndirmək olar. Əslində əmlakların qiyməti bütün dünyada qalxıb, inflyasiya var. Onsuz da tikinti materiallarının da qiyməti qalxır. Əmlakın qiymətinin artması məsələsinə baxıla bilər. Tutaq ki, əmlakın qiyməti 10-15 faiz aşağı salınsa, ipotekaya axın artacaqmı? Nəticə etibarilə ipoteka kreditlərinə baxarkən hər bir dövlət ehtiyatlı mövqe tutmalıdır. Çünki ipoteka uzunmüddətli borclanmadır. Uzunmüddətli borclanma isə əhalinin rifahına, yaşayış tərzinə, xərcləmələrə də təsirini göstərir. Buna görə də dövlətlər müəyyən mənada ehtiyatlı mövqe tuturlar. Amma ev önəmlidir, evi olmayan şəxs həm də kirayə pulu ödəməyə məcbur olur. Bu, ciddi şəkildə təhlil olunmalıdır. Təhlil olunan sonra əhali arasında sorğular keçirmək olar. Bundan sonra müəyyənləşdirmək olar ki, bunlardan hansı prosese mənfi təsir göstərir".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"



ÜSAVAT

Son səhifə

N 28 (8401) 14 fevral 2024

"The Beatles"-in avtoqrafları 100 min dollara satışı çıxarıldı

"The Beatles" üzvlərinin avtoqrafları satışa çıxarıldı. Məlumatla görə, aparıcı avtoqraf satıcısı qrupun hər dörd üzvlünün - Pol Makkartni, Con Lennon, Rinqo Starr və Corc Harrisonun imzası olan kağız satışa çıxarılıb. Əşyanın dəyəri 100 min dollardır.

Yemək vaxtınıza diqqət etməsəniz, insult ola bilərsiniz

Ürək-damar xəstəliklərinin ölümün əsas səbəbi olduğu bir mühtdə, son elmi araşdırmalar, yemək vaxtının düzgün təyin edilməsi ürək-damar xəstəlikləri və insult riskini azaltmağa əhəmiyyətli təsir göstərə biləcəyini vurğulayıb. Avropalı tədqiqatçılar təxminən yeddi il ərzində yüz mindən çox insanın, əsasən də qadınların sağlamlıqlarına nəzarət edən qidalanma vərdişlərini təhlil ediblər.

Bu dövrdə 2000-dən çox iştirakçı ürək-damar xəstəliklərini inkişaf etdirərək, yemək vaxtı və ürək-damar sağlamlığı arasında əlaqə haqqında dəyərli məlumatlar təqdim edib. Tədqiqat səhər yeməyinin vaxtı və ürək-damar xəstəliklərinin inkişaf riski arasında əlaqə ilə bağlı əhəmiyyətli bir tapıntı ortaya qoyun. Məlum olub ki, ilk yeməyinizi cəmi bir saat gecikdirmək ürək-damar problemləri ehtimalını əhəmiyyətli dərəcədə artırır.

Səhər saat 9-da səhər yeməyi yeməyə öyrəşmisinizsə, yeməyinizi bir saat əvvələ çəkmək potensial olaraq riskinizi azalda bilər. Xüsusilə insult kimi sərbərovaskulyar xəstəliklər kontekstində şam yeməyinin vaxtı da mühüm rol oynayır. Tədqiqat göstərib ki, axşam saat 21:00-dən sonra yemək riski daha əvvəl axşam yeməyi yeyənlərə nisbətən 28% artırır.

Bu tapıntılar neinki "vaxt hər şeydir" qədim müdrikliyi təsdiqləyir, həm də uzunmüddətli rifahımıza dərin təsir göstərə biləcək gündəlik iş rejimimizə potensial sadə düzəlişlərə işarə edir.

Təzyiq ölçərkən buraxılan səhvlər



İnsanlar təzyiqi ölçərkən çox vaxt ciddi səhv edirlər. Bu isə onlara vəziyyəti düzgün qiymətləndirməyə imkan vermir. Bu barədə Rusiya tibb elmləri namizədi, ümumi praktik həkim Aleksey Xuxrev xəbərdarlıq edib.

Onun sözlərinə görə, təzyiq eyni vaxtda, sakit vəziyyətdə, bir dəfə bir qolda ölçülməlidir, qısa vaxt sonra eyni qolda ölçülməlidir. Bu düzgün deyil", - deyir o vurğulayıb. Həkim izah etdi ki, təzyiqi ölçmək isə böyük ölçən zaman qoldakı damarlar daralır. Nəticədə bütün sonrakı ölçmələr realıqdan

daha yüksək təzyiq göstərir. Xuxrevin sözlərinə görə, eyni qolda növbəti ölçmə üçün ən azı yarım saat vaxt keçməlidir, bu zaman nəticə dəqiq olacaq.

Xatırladaq ki, bundan əvvəl kakaonun təzyiqə möcüzəvi təsiri barədə xəbər vermişdik. Belə ki, bu məhsul təzyiq yuxarı olanda aşağı salır, normal olanda isə təsir eləmir.

Zibil qutusunda eşələnən qoca Almaniyanın ən qərribə milyoncusuna çevrildi

Almaniyanın Darmstadt şəhərindən olan 80 yaşlı Haynz B. kasıb qocaya bənzəyir. O, zibillikdə eşələnir, tapdığı müəyyən əşyaları həyatına yığır.

Keçmiş elektrik mühəndisi tək yaşayır, 3600 avro pensiya alır və yemək, geyim və istirahət də daxil olmaqla, tamamilə hər şeyə qənaət edir.

Qoca qışda zibillikdən çıxan odun tullantıları ilə evini qızdırır. Onun mobil telefonu belə yoxdur. Onun yeganə xərci "YouTube"-da biznes müəhazirələrinə baxmaq üçün notbuk və internetlə bağlıdır.

"Mən qənaətlə yaşayıram, belə tərbiyə almışam. Ayda yeməyə 5 avro da xərcləmirəm. İnsanlar israfçılıq edir və yeməklərin çoxunu zibil qabına atırlar. Məsələn, bir qutu kolbasa alır, birini yeyir, qalanını isə sadəcə atırlar", - deyir Haynz bildirib.

Onu həm də "Almaniyanın ən qərribə milyoncusu" adlandırırlar. Belə ki, Haynzın biznes modeli ev almaq və kirayə verməkdən ibarətdir. Təqəüddü deyir ki, bu, əmanətləri inflyasiyadan xilas etməyin ən yaxşı yoludur.

O, bu yaxınlardakı 700 min avro yığib və onuncu evini alıb. Evlərin hamısı yaxınlıqda yerləşir ki, kişi onların ətrafında velosiped sürə bilsin. Qoca kirayənişinlərin bütün təmir işlərini özü edir.

Bunları bilirsinizmi?

- İnsanlar yuxuladığı zaman qoxu ala bilmirlər.
- Nıaqqara şalələsindən düşüb sağ qala bilən ilk insan Bobbi Liç evdə portağal qabığına basaraq yıxılmış və daxili qanaxma səbəbilə dünyasını dəyişmişdir.
- Dəniz atı dünyanın ən sədaqətli canlısıdır. Çünki həyat yoldaşı öldükədən qısa bir müddət sonra o da ölür.
- İnsan ildə ən az 1460 ədəd yuxu görür.
- "Karaoke" sözü Yapon dilində "quru orkestr" sözünün qısaldılmasıdır. "Kara" Yapon dilində boş deməkdir.
- Ördəyin səsi əks-səda vermir.
- Ən böyük quş yumurtası dəvəquşununundur. Yumurta 15-20 santimetr uzunluğunda və ortalama 1,7 kiloqram ağırlığındadır. Qaynadılaraq bişirilməsi isə 40 dəqiqə çəkir.
- Ən ağıllı heyvanlardan biri olan qarğalar, insanlar kimi yaşlı valideynlərini illər sonra gedib ziyarət edirlər.
- Ağcaqanadlar əllərini ovuşdurub başlarından keçirmə hərəkətini, uçarkən əllərinə yapışan molekulları təmizləmək məqsədi ilə edirlər.
- Bir kilo limonda bir kilo çiyələkdən daha çox şəkər var.

Çiy ət yemək mümkündürmü?



Pis qızardılmış biftek yaxşı delikates hesab edilir, lakin ətin keyfiyyəti müstəsna olmalıdır.

Çiy ətin sağlamlığa zərər verə biləcəyini başa düşmək vacibdir, çünki tərkibində kifayət qədər çox zərərli mikroorqanizmlər var.

Məsələn, campylobacter, salmonella, clostridium perfringens və e. coli, həmçinin Yersinia.

Buna görə də nadir steyk yeməkdən əvvəl on dəfə düşünmək lazımdır.

Əti necə düzgün bişirmək olar?

Aşağıdakı tövsiyələri nəzərə alın.

* Əti yumayın və ayrıca kəsmə taxtasından istifadə edin.

* Əti düzgün temperaturda - minimum 63 dərəcə, qiy-mə və quş əti üçün isə 74 dərəcə bişirin.

* Ət yeməyi otaq temperaturunda 2 saatdan çox qalmamalıdır - soyuducuya qoyun.

* Ət termik emal edilməlidir, əks halda bağırsaq çubuqları əldə edə bilərsiniz.

2 dəqiqəyə necə xoşbəxt olmaq olar? - sadə üsul



Psixoloqlar insanı 2 dəqiqəyə xoşbəxt edəcək sadə vərdişi açıqlayıb. Mütəxəssislərin fikrincə, bu prosesdə kömək edə biləcək bəzi addımlar bunlardır: hisslərinizə diqqət yetirin.

Mərkəzləşmək üçün dərinləndirən nəfəs alın. Özünü sual verin: "Hazırda özümü necə hiss edirəm?"

Hissi adlandırın.

Duyğularınızı sözlərlə ifadə edin. Hissləri şifahi şəkildə ifadə etmək onları idarə etməyi asanlaşdırır bilər.

Hissləri qəbul edin.

Tədqiqatlar göstərir ki, emosiyaların yatırılması mənfi nəticələrə səbəb ola bilər. Hisslərinizi mühakimə etmədən qəbul edin.

Bu hissini sizə nə öyrədə biləcəyini düşünün.

Hər bir duyğunun öz dəyəri və dersi olduğunu xatırlamaq vacibdir. Bunun sizə nə verə biləcəyini düşünün.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500